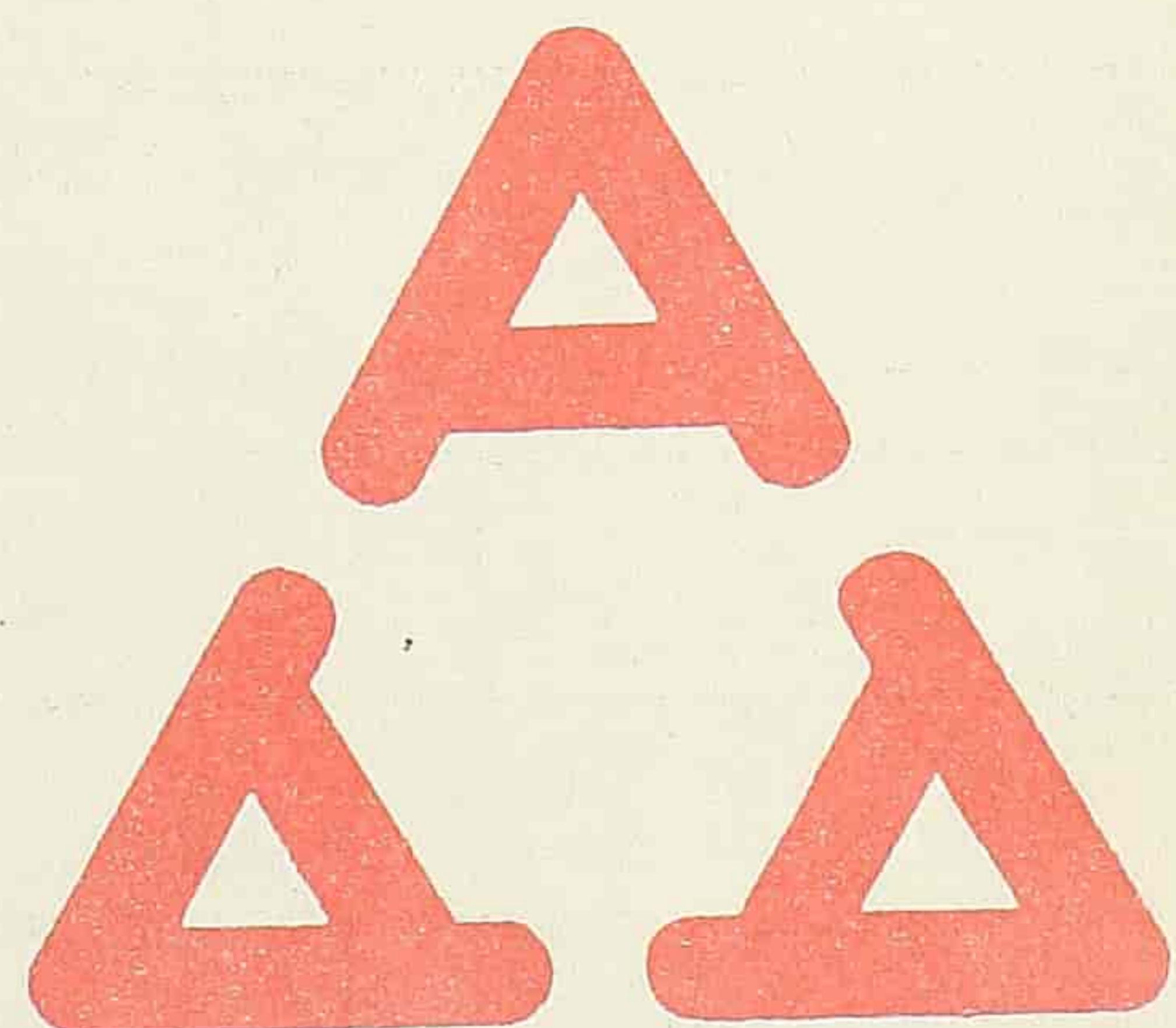

2,1 428

JUG standardizacija

BILTEN SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

I-3

standardizacija

bilten saveznog zavoda za
standardizaciju — beograd

1-3

januar/mart
1990.

IZDAVAČ

Savezni zavod za standardizaciju
Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, P.F. 933
Telefon: 644—066/276

DIREKTOR

Veroljub Tanasković, dipl. el. inž.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Veroljub Tanasković, dipl. el. inž.

UREDNIK

Natalija Vuković

TEHNIČKI UREDNIK

Ljubinka Mihić

REDAKCIJONI ODBOR

D. Banović, Z. Milivojević, Mr F. Čoha, V. Đorđević, M. Isaković, K. Ivanović, Đ. Lisica, D. Miločić, S. Nedović, S. Nikolić, M. Pivić, G. Stojanović

PRODAVNICA SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, pošt. fah br. 933

Cena po jednom primerku: 82,00 din.

Godišnja pretplata: 328,00 din. — Pretplatu slati neposredno na adresu Prodavnice Saveznog zavoda za standardizaciju na gore navedenu adresu ili na evidenčni račun 60805—845—614

Telefoni: 644—066, 682—099

STANDARDOTEKA

Slobodana Penezića Krcuna 35

ŠTAMPA

Savezni zavod za standardizaciju

Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—81/74—02 od 4. II 1974. godine ovo izda-
nje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

Sadržaj Biltēna „Standardizacija“ 1–3/1990. godine

„Savezno izvršno veće utvrdilo predlog za donošenje Zakona o izmenama i dopunama „Zakona o standardizaciji“	4
„Rezultati ostvarenja Plana Saveznog zavoda za standardizaciju za period od 1. januara do 31. marta 1990. godine	4
„Nova orientacija jugoslovenske standardizacije – predlog Programa operativnog sprovođenja u proceduri“	4
„Uvod u računarsku razmenu podataka na području administracije, trgovine i transporta – EDIFACT“	
Gordana STOJANOVIĆ, dipl. ing.	5
„U Beogradu održano XIII zasedanje Mešovitog komiteta SFRJ–EFTA“	9
„Održano XII Savetovanje o prenosu električne energije u Jugoslaviji“	9
„U Varšavi održano Zasedanje Stalne komisije SEV za standardizaciju“	9
„U Briselu održana Konferencija CEN/CENELEC o standardizaciji“	9
IECQ SISTEM	
„Uključivanje naše zemlje u IECQ Sistem obezbeđuje niz prednosti za naše proizvođače elektrotehničke opreme, od kojih je najvažnije to da će se proizvodi atestirati u zemlji, a oni će dobiti međunarodni status „ovlašćenog proizvođača“	
(Članak objavljen u Biltēnu S INF – Sekretarijata za informacije SIV-a)	11
AKTUELNOSTI iz rada na sprovođenju Sporazuma o homologaciji u SFRJ	
Lista izdatih saopštenja o homologaciji u periodu od 15. decembra 1989. godine do 5. marta 1990. godine	11
INFORMACIJE	
SEPROSEV	
„Seprošev – Sistem ocene kvaliteta i atestiranja proizvoda koji su predmet uzajamnih isporuka“	
Mr Milica MILJKOVIĆ, dipl. eng.	15
Objavljeni jugoslovenski standardi	17
Međunarodna standardizacija	
Primljena dokumentacija:	
– dokumentacija ISO	24
– dokumentacija IEC	26
– Dokumentacija SEV	32
– Kalendar zasedanja ISO u 1990. godini	33

Content of the Bulletin „Standardizacija“ 1–3/1990

CURRENT EVENTS:

Federal Executive Council Confirmed the Proposal of Amending the „Standardization Act“	4
„Results of Realization of the Working Programme of Federal Institute of Standardization for the Period from the 1st of January to the 31st of March 1990“	4
„New Orientation of Yugoslav Standardization“ – Working Programme in Procedure	4
„Introduction to Electronic Data Interchange for Administration Commerce and Transport (EDIFACT)“	
Gordana, STOJANOVIĆ, B. Eng.	5
„13 Session of Mixed Committee of SFRY–EFTA Was Held in Belgrade“	9
„12 Meeting Was Held in the Field of Transfer Electrical Energy in Yugoslavia	9
„Regular Session of CME Committee Was Held in Warsaw	9

IECQ SYSTEM:

„Inclusion of Yugoslavia in IECQ System Provides a Series of Advantages for the Producers of Electrotechnical Equipment, the Most Important is the Fact that Products Will be Tested in Yugoslavia and by that Provide the Status of „Authorized Producers““	
(An Article Issued in S-INF Bulletin ed. by Secretariat for Information of Federal Executive Council)	11

Current Activities of Yugoslavia in Application of Type Approval Agreement:

List of Issued Reports Concerning the Approval in the Period from 15. of December 1989. to the 5th of March 1990	11
Information	15

„SEPROSEV“

„SEPROSEV“ – System of Quality Assurance, Certification and Testing Evaluation of Products that are the Subject of Mutual Delivery	
Milica, MILJKOVIĆ, B. eng.	15

Yugoslav Published Standards . . . . .

International Standardization:	
New Reached Documentation	24
– ISO Documentation	24
– IEC Documentation	26
– CME Documentation	32
– ISO Meeting Calendar in 1990	33

IMENOVAN NOVI DIREKTOR SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Savezno izvršno veće je svojim Rešenjem br. 2633 od 27. novembra 1989. godine postavilo Veroljuba TANASKOVIĆA, dipl. el. inž., za direktora Saveznog zavoda za standardizaciju. Novi direktor je stupio na dužnost 1. januara 1990. godine.

Veroljub TANASKOVIĆ je rođen u Svetozarevu, SR Srbija, 19. novembra 1938. godine. Završio je studije elektrotehnike na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Pri imenovanju za direktora Saveznog zavoda za standardizaciju bio je na dužnosti direktora koordinatora za kvalitet, standardizaciju i namensku proizvodnju Industrije kablova „Moša Pijade“ u Svetozarevu, gde je na savremenim principima organizovao Sektor za standardizaciju, kvalitet i metrologiju na nivou preduzeća.

Svojom stručnošću, iskustvom i organizacionim sposobnostima dao je veliki doprinos razvoju aktivnosti na unapređenju rada na standardizaciji i obezbeđenju kvaliteta u Jugoslaviji kao član Saveta za standardizaciju Jugoslavije, član Saveta Saveznog zavoda za mere i dragocene metale, član Izvršnog odbora Jugoslovenske organizacije za standardizaciju i kvalitet i drugih nacionalnih tela za standardizaciju i atestiranje. Bio je i potpredsednik Organizacije za unapređenje kvaliteta SR Srbije, a od 1979. godine član je Stalne komisije za saradnju sa zemljama SEV-a u oblasti standardizacije.

Za poseban doprinos razvoju i unapređenju jugoslovenske standardizacije Veroljubu TANASKOVIĆU je dodeljena zahvalnica-plaketa Saveznog zavoda za standardizaciju povodom proslave četrdesete godišnjice jugoslovenske standardizacije.

aktuelnosti

SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE UTVRDило PREDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STANDARDIZACIJI

Savezno izvršno veće je na svojoj sednici od 12. aprila 1990. godine utvrdilo Predlog za donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o standardizaciji sa Nacrtom zakona.

Ciljevi, koji se žele postići ovim zakonom, su sledeći:

- usklađivanje Zakona o standardizaciji sa Amandmanom XXXIX na Ustav SFRJ,
- terminološko usklađivanje ovog zakona sa Ustavnim amandmanima IX do XLVII i saveznim zakonima koji su doneti u međuvremenu, a naročito sa Zakonom o preduzećima;
- otklanjanje nedostataka koji su zapaženi u primeni ovog zakona, na koje je napred ukazano,
- stvaranje uslova za dalji razvoj jugoslovenske standardizacije u skladu s razvojem standardizacije na međunarodnom i regionalnom nivou, podizanje nivoa kvaliteta proizvoda, robe i usluga putem standarda i postupaka obezbeđenja i dokazivanja kvaliteta kao i otklanjanje prepreka u prometu proizvoda, robe i usluga.

Savezni zavod za standardizaciju je, u međuvremenu, preko Privredne komore Jugoslavije – Koordinacionog odbora Društvenog dogovora o načinu i oblicima saradnje na utvrđivanju opšte politike standardizacije i unapređivanju kvaliteta proizvoda, radova i usluga, ostvario saradnju sa privrednim komorama republika i pokrajina i dobio od njih primedbe, predloge i sugestije za dalji rad na Zakonu.

Imajući to u vidu Savezni zavod za standardizaciju će, za vrlo kratko vreme, predložiti Saveznom izvršnom veću Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o standardizaciji kako bi se ovaj zakon mogao doneti u prvom polugodištu ove godine, kako je i predviđeno Programom rada Saveznog veća Skupštine SFRJ za 1990. godinu.

REZULTATI OSTVARENJA PLANA SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU ZA PERIOD OD 1. JANUARA DO 31. MARTA 1990. GODINE

Savezni zavod za standardizaciju je na sednici Kolegijuma održanoj 21. aprila tekuće godine razmotrio ostvarenje plana za period od 1. januara do 31. marta 1990. godine.

Na osnovu podataka Planske službe podnet je izveštaj iz kojeg se vidi izvršenje plana poslova i zadataka Zavoda za tri meseca ove godine po pojedincima – standardizerima, službama i za Zavod kao celinu.

U pogledu ostvarivanja plana standarda podaci pokazuju da je za tri meseca ove godine plan izrade nacrta standarda ostvaren sa 25 % (u čemu novi standardi 31 %, revizije postojećih standarda 12 %), a plan izrade definitivnih tekstova standarda 21 % (u čemu novi standardi 23 %, a revizije postojećih standarda 17 %) u odnosu na planirane zadatke za čitavu godinu. Ako se, međutim, posmatra ostvarenje planiranih zadataka samo za prvi kvartal situacija je povoljnija, jer je ostvarenje plana kod nacrta standarda 103 % a, kod definitivnih tekstova standarda 173 %. Ovde, treba napomenuti da određen doprinos ovakvom ostvarenju plana, u prvom kvartalu ove godine, daje činjenica da je na početku godine završen jedan broj standarda čija je izrada bila planirana u prethodnoj godini.

Planski zadaci u izradi pravilnika o tehničkim normativima su ostvareni na sledeći način: za tri meseca urađeno je 18 % nacrta pravilnika o tehničkim normativima, odnosno 25 % definitivnih tekstova pravilnika o tehničkim normativima u odnosu na godišnje planirane zadatke.

Prilikom izrade Pravilnika o kvalitetu proizvoda planski zadaci za ovu godinu su ostvareni sa 22 %. Ovo zbog toga što je izrada pravilnika o kvalitetu dinamizirana za kasnije kvartale ove godine.

NOVA ORIJENTACIJA JUGOSLOVENSKE STANDARDIZACIJE – PREDLOG PROGRAMA OPERATIVNOG SPROVOĐENJA – U PROCEDURI

Savezni zavod za standardizaciju je 24. septembra 1989. godine dostavio SIV-u predlog programa operativnog sprovođenja „Nove orijentacije jugoslovenske standardizacije“. Donošenje tog programa zahtevaju Veća republika i pokrajina i Savezno veće Skupštine SFRJ. Predlog se nalazi u proceduri.

Predlog programa predviđa, između ostalog, i donošenje operativnog plana usaglašavanja jugoslovenskih tehničkih propisa sa direktivama Evropske zajednice i usaglašavanja jugoslovenskih standarda sa evropskim standardima CEN i CENELEC.

Savezni zavod za standardizaciju je u februaru 1990. doneo prednacrte navedenih operativnih planova usaglašavanja koji obuhvataju 234 direktive EZ (sa 199 amandmana) i 763 CEN/CENELEC standarda (EV, HD, ENV i pr EN). Prednacrt plana usaglašavanja tehničkih propisa daje paralelni prikaz direktiva EZ i jugoslovenskih tehničkih propisa (ako postoje) – po oblastima, odnosno grupama proizvoda, brojeve evropskih u jugoslovenskih standarda koji su u vezi sa direktivama odnosno tehničkim propisima, nadležnosti, odnosno zaduženja na poslovima usaglašavanja i predviđene vremenske periode usaglašavanja. Predviđeno je da u 1990. godini otpočne usaglašavanje sa 52 osnovne direktive. Prednacrt plana usaglašavanja standarda daje paralelni prikaz evropskih, međunarodnih (ISO/IEC) i jugoslovenskih standarda (ako postoje), šifru direktive sa kojom je evropski standard u vezi (ako takva veza postoji), oblast proizvodnje u kojoj se primenjuju pretežno odnosno službu Saveznog zavoda za standardizaciju koja je odgovorna za tu oblast proizvodnje i predviđene vremenske periode usaglašavanja. Predviđeno je da u 1990. godini otpočme usaglašavanje sa 300 evropskih standarda.

Predviđa se da će Savezni zavod za standardizaciju usvojiti ove operativne planove do kraja aprila 1990. godine.

UVOD U RAČUNARSKU RAZMENU PODATAKA NA PODRUČJU ADMINISTRACIJE, TRGOVINE I TRANSPORTA – EDIFACT

Gordana Stojanović, dipl. ing.

Ovaj materijal je prezentiran na Seminaru „EAN, EPOS i EDIFACT sistemi“, koji su u januaru 1990. godine organizovali SITJ i PKJ/JANA za stručnjake iz maloprodajnih i velikoprodajnih trgovinskih i distributersko-transportnih organizacija.

1. ŠTA JE EDIFACT

EDIFACT (skraćenica za Electronic Data Interchange For Administration Commerce and Transport) je standardizovan jezik za komuniciranje informacija između računarskih sistema na nacionalnom i međunarodnom nivou u delatnostima kao što su trgovina, državna uprava, transport, bankarstvo, turizam, osiguranje itd.

Ovaj jezik komuniciranja se sastoji od:

- sintakse, objavljene kao standard ISO 9735,
- skupova standardnih poruka,
- nomenklature elemenata podataka, segmenata poruka i potrebnih šifarnika.

EDIFACT je drugim rečima prenošenje „dokumentacije bez papira“.

Ovo je sredstvo u savremenom poslovanju našlo svoju primenu naročito na području trgovine. Razlog za to leži u velikim troškovima dokumentacije na papiru i administrativnih procedura, koji, u najužem smislu, iznose 10 % vrednosti robe u prometu, a koji se mogu primenom EDI (Electronic Data Interchange) znatno smanjiti. Brojni su i drugi usporavajući faktori u međunarodnim trgovinskim transakcijama koji su doveli do razvoja međunarodnih standarda EDI: šarenilo u metodologiji izrade računa i druge dokumentacije, u broju kopija dokumenata, u označavanju vidova transporta, u nesinhronizovanom kretanju robe i dokumenata i sl.

Prema EDIFACT standardima, PORUKA je termin koji se koristi da opiše strukturu podataka potrebnih za izvršenje određene poslovne funkcije (ili funkcija) na takav način da omogući njihov prenos i rukovanje pomoću elektronskih sredstava. Poruka koja se formira za računarsku razmenu podataka, znači, mora imati jasno definisanu funkciju. Poruka može biti ekvivalentna u potpunosti funkciji nekog uobičajenog dokumenta, a u nekim slučajevima može biti ekvivalentna grupi dokumenata. Iz ovoga ne bi trebalo zaključiti da će sadržaj elemenata podataka takvih poruka biti jednak onim podacima koji se nalaze u ekvivalentnim dokumentima, koji sada funkcionišu. Pa ipak, stručnjaci, koji se prvi put sreću sa zadatkom formiranja poruka, treba da u tom radu počnu sa upoređivanjem između poznatog, uobičajenog dokumenta i standardizovane EDI poruke. Po analogiji sa papirnim dokumentima, mogu se napraviti tri osnovna nivoa poređenja:

– kompletni obrazac (dokument)	– PORUKA
– rubrike ili redovi u obrascu	– SEGMENTI PODATAKA
– jedinice (reči ili brojevi) u okviru rubrika ili redova	– ELEMENTI PODATAKA

2 ORGANIZACIJA STANDARDIZACIJE EDIFACT

Računarska razmena podataka (EDI) na području trgovine razvija se od 1986. godine u Ujedinjenim nacijama, Ekonomskoj komisiji za Evropu, Komitetu za razvoj trgovine, u telu UN/ECE WP 4 – Working party on facilitation of international trade procedures, kao jedinstven međunarodni koncept elektronske razmene podataka u administraciji, trgovini i transportu – UN/EDIFACT (Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport). EDIFACT je nastao kao kompromis između američkih standarda serije X.12 i evropskih standarda GTDI (Guidelines for trade data interchange). U UN/ECE WP.4 izrađuju se i donose preporuke kojima se utvrđuju pravila za elektronsku razmenu poslovnih podataka između proizvođača, izvoznika, trgovine, distributera, špeditera, luka, prevoznika, banaka, osiguravačkih društava, vladinih agencija i drugih.

Preporuke EDIFACT se ažuriraju po utvrđenoj proceduri preko tri punkta UN/ECE WP.4: za Zapadnu Evropu (EEZ, EFTA), za zemlje SEV-a, za Severnu Ameriku.

Većina zemalja formira, ili već ima vladina tela, asocijacije i sl. za olakšavanje procedura u trgovini, koja koordiniraju razvoj sistema EDIFACT u dotičnim zemljama, kao i učešće tih zemalja u radu UN/ECE WP.4 i u pojedinim međunarodnim projektima. Istovremeno sa razvojem poruka i diskusijom u vezi sa njima u okviru UN, u zemljama Zapadne Evrope se ove proveravaju u praksi u brojnim projektima kao što su program EZ, TEDIS (Trade Electronic Data Interchange Systems), projekt evropskih proizvođača hemijske industrije – CEFIC, zatim EDIFICE, ODETTE i drugi.

3. ŠTA JE EANCOM

EANCOM je deo projekta Evropske zajednice TEDIS – koji realizuje EAN (International Article Numbering Association), a odnosi se na komuniciranje podacima u oblasti trgovine između EAN članica.

EAN – Međunarodna asocijacija za numeraciju artikala ima telo koje se bavi harmonizacijom komunikacionih sistema, koje članicama EAN pomaže u osvajanju i primeni standarda za međunarodno komuniciranje u trgovini. Danas EAN uveliko podržava EDIFACT pošto se uključio u rad UN/ECE WP.4 i u projekt TEDIS zemalja EEZ.

Na sastanku na temu EAN-TEDIS održanom u Briselu 22. juna 1988. godine saopšteno je da je Generalna skupština EAN usvojila da zajednički interfejs u komuniciranju između članica EAN bude EDIFACT i da članice EAN treba da ga podrže gde god je to moguće, naročito u međunarodnoj trgovinskoj razmeni.

Strategija EAN u vezi sa EDIFACT-om je da:

- podržava EDIFACT standarde, naročito za svrhe međunarodne trgovine,
- definiše podskupove podataka u EDIFACT porukama za EAN korisnike (vezano za upotrebu šifri artikala),
- testira EDIFACT poruke između članica EAN,
- obezbedi saradnju članicama EAN u raznim granskim projektima itd.

Krajem 1988. godine EAN je dostavio svojim članicama, kao nacrt EANCOM MANUAL (koji ima JANA – Jugoslovenska asocijacija za numeraciju artikala) i organizovao testiranje poruka RAČUN I NARUDŽBINA, sa segmentima podataka zasnovanim na EAN – šiframa artikala. U probnu razmenu uključilo se preko 30 najvećih kompanija širom Evrope.

Kada se radi o primeni EDI u zemljama, članicama EAN, podaci EAN pokazuju da su mnoge zemlje razvile komunikacione sisteme zasnovane na EAN-šiframa, kao što su TRADACOMS (ANA, Velika Britanija), TRANSCOM (UAC, Hollandija) itd. Neke zemlje imaju sisteme bazirane na EDIFACT-u, kod drugih su takvi sistemi u pripremi ili se planira njihovo uvođenje.

4. STANDARDI I PREPORUKE U VEZI SA EDIFACT-OM

Standardizacijom u vezi sa računarskom razmenom podataka bave se na međunarodnom planu:

- Radna grupa za olakšice u procedurama međunarodne trgovine (Working Party on Facilitation of International Trade Procedures) Ekonomskog komiteta za Evropu pri Ujedinjenim nacijama; skraćena oznaka ove radne grupe je UN/ECE/WP.4.
- tehnički komiteti i radne grupe Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO.
- Međunarodna asocijacija za numeraciju artikala EAN.
- više međuvladinih granskih i regionalnih organizacija, kao i nacionalne organizacije i asocijacije.

4.1 Pravila sintakse

EDIFACT sintaksa je objavljena kao međunarodni standard ISO 9735 i utvrđuje strukturu podataka u segmentima,

segmenata u porukama i poruka u razmeni, skupove znakova u porukama, tip separatora, hijerarhijsku strukturu razmene itd. Ova pravila su nezavisna od tipa računara koji će se koristiti, tipa primene, telekomunikacionog protkola i medijuma koji će se koristiti za razmenu. Komunikacije i prenos EDIFACT poruka su prema CCIT i ISO standardima koji se intenzivno usavršavaju za OSI (povezivanje otvorenih sistema), FTAM (file transfer) i elektronsku poštu po protokolu X400.

U toku je usvajanje ISO 9735 za standard EZ EN 29 735 i izrada jugoslovenskog standarda koji će predstavljati u potpunosti preuzet međunarodni standard.

4.2 Standardizovani elementi podataka

Elementi podataka koji se javljaju u trgovinskim dokumentima i u razmeni podataka u EDIFACT sistemu utvrđeni su u standardu ISO 7372 – Trade data interchange – Trade data elements directory i u preporukama Ujedinjenih nacija, kao UNTDED (UN Trade data elements directory). To je nomenklatura sa preko 700 standardnih elemenata podataka od kojih se grade poruke. Svaki element podataka je dat svojim kodom, nazivom, opisom odnosno definicijom, specifikacijom znakova u prikazu i formatom. Ovaj standard je preuzet za evropski standard EN 27372 a izrada odgovarajućeg JUS standarda je u toku.

4.3 Standardizovane EDIFACT poruke

UN standardizovane poruke (UNSM) su prezentirane u dokumentima UN/ECE/WP.4 na vrlo jasan i prihvatljiv način. Struktura dokumenata – standarda poruka je takođe standardizovana. Standard svake poruke predstavlja poseban dokument, sa označenim izdanjem (verzijom) i ima uglavnom sledeći sadržaj: predmet i područje primene poruke; reference (nabranje drugih standarda i preporuka koje se moraju takođe koristiti); definicija funkcije poruke, princip gradnje poruke; termini sa definicijama koji se koriste u standardu poruke i definicije njenih segmenata; struktura poruke; nomenklature korišćenih elemenata podataka, složenih elemenata podataka i kodova.

Do sada su usvojene sledeće poruke:

- INVOICE (Račun), dok R.527 i R.527/Add.1
- Purchase order message. ORDERS, R.586
- Quality data message. QUALITY, dok, R.583
- Acknowledgement/ Rejection advice message. CONTORL, dok, R 589
- Customs declaration message. CUSDEC, dok. R.590 i R.590/Add.1
- Customs Response Message, CUSRES, dok. R.591 i R.591/Add. 1
- International forwarding and transport message framework, IFTMFR, dok R.592/Rev. 1 i R. 592/Add. 1
- Current account message, CURRAC, dok. R.594
- Reinsurance account message, REINC, dok. R.595

Ovaj spisak je na bazi dokumenata kojima se trenutno raspolaze i nije konačan. Razvoj i primena EDIFACT standarda zahteva dve važne komponente: ljudi koji su stručnjaci u određenoj oblasti u kojoj se standardizovane poruke koriste, na primer stručnjaci za trgovinu, platni promet, osiguranje, vrste prevoza i sl. i ljudi koji poznaju sintaksu EDIFACT-a, principe formiranja poruka i računarske sisteme. Dokumenti UN/ECE/WP.4 daju potrebno znanje za obe kategorije stručnjaka. Navode se, kao primer, neki dokumenti /I(UN/ECE/WP.4 koje je potrebno dobro proučiti:

- R.530/rev. 1:1988. — Sintax implementation guidelines
- R.528:1988 — EDIFACT — message design guidelines (JUS standard u pripremi).

5. EAN PODSET PORUKA UNSM (United Nations Standard Message)

EAN izrađuje podskupove poruka koje su interesantne za članice koje koriste prugasti kod u trgovinskoj razmeni. Naime, UNSME poruke obuhvataju specifične zahteve svih grana. Za uži krug korisnika, koji ne žele cele UNSM poruke u svojim računarskim i poslovnim sistemima, može se definisati podskup poruka. Poruka iz podskupa je izvedena UNSM poruka koja sadrži sve grupe segmenata koje imaju obavezan status u UNSM poruci i sve obavezne elemente podataka, kao i neizmenjen raspored grupa podataka u poruci. Pre razmene EDIFACT/UNSM poruka, partneri moraju da se sporazumeju o uslovima razmene i o sadržini poruka. Prema pravilima UN/ECE, Sporazum o razmeni podataka mora da uključi podset koji će se razmenjivati, što važi za EAN podskup poruka.

6; IMPLEMENTACIJA EDIFACT

Svako prethodno iskustvo u računarskoj razmeni podataka je dobro došlo, ali, ako se tek sada želi uvođenje EDI u poslovanje organizacije, to treba činiti po EDIFACT standardima o kojima je bilo reči. Treba se pritom povezivati sa svojim poslovnim partnerima koji takođe uvode EDI u svoje poslovanje, videti dokle su oni stigli, razmeniti iskustva. Organizacije koje imaju jaču spoljnotrgovinsku aktivnost mogu dosta informacija dobiti od svojih stranih partnera i međunarodnih asocijacija u kojima imaju odgovarajuće obaveze i ostvaruju korisne kontakte. Sigurno je i dosada bilo slučajeva da su strani partneri našim organizacijama nudili inicijative za međusobnu razmenu podataka primenom EDI tehnologije, ali da naše organizacije nisu bile spremne da shvate i prihvate ovaj vid komuniciranja.

Primena EDIFACT standarda traži novu organizaciju rada i izmenu načina poslovanja. Za tehnologe AOP predstoje mnogi rutinski poslovi: kada se usvoji standardna poruka koja će se koristiti mora se pažljivo izvršiti analiza internog sistema u pogledu zahteva u odnosu na podatke koji će se prenosi putem poruke, treba odlučiti da li se podaci za poruku mogu nabaviti iz postojećeg internog sistema, ili će biti potrebne nove međuobrade, prestrukturiranje podataka itd. Specificirani kodovi za upotrebu u porukama su obično novi, razlikuju se od onih koji se tekuće upotrebljavaju, znači, biće potrebne konverzije. Formate podataka iz internog sistema treba prevesti na EDIFACT formate i obrnuto, za poruke koje će se primati. Softver se može razvijati vlastitim snagama ili će se programski paketi kupovati. Plan svega ovoga se mora imati. Pritom treba imati u vidu da se UNSM poruke vremenom menjaju, dopunjavaju, što je značajno pri odlučivanju o odnosu vlastitog razvoja i spoljne pomoći.

Osnovno je, da se najpre dobro prouče postojeći standardi EDIFACT za specifikacije sadržaja poruka i sintakse, te komunikacijski protokoli.

Metodologija pristupa u uvođenju EDIFACT standarda u poslovanje je detaljno data u preporukama UN/ECE/WP.4, u ISO standardima, u Priručniku EANCOM, a početna znanja se takođe mogu steći na mnogobrojnim međunarodnim stručnim skupovima o EDI; u našoj zemlji se takođe počinje sa edukacijom na ovom području. Brojni svetski i evropski časopisi daju sveže informacije o napredovanju EDI u pojedinim granama, regionima i zemljama, što treba pratiti.

Bitno je da organizatori poslovnih funkcija i tehnolozi AOP prouče suštinu EDIFACT standardizacije, područje gde će je primeniti, ciljeve i dinamiku uvođenja EDIFACT standarda na međunarodnom planu i da sa tim upoznaju rukovodstvo organizacije.

7. ZNAČAJ I PERSPEKTIVE UVOĐENJA EDIFACT STANDARDA

Primena EDI tehnologije i EDIFACT standarda je u svetu već dosta odmakla; očekuje se da će 1992. godine biti preko 5 000 korisnika EDI u Evropi i 30 000 u Americi, 1994. – 20 000 u Evropi i 100 000 u Americi, a 1996. – 60 000 u Evropi i 150 000 u Americi, znači preko 200 000 firmi će razmenjivati poslovne podatke preko računarske mreže.

Zemlje EZ i EFTA intenzivno se pripremaju za obavezno komuniciranje po EDIFACT standardima posle 1992. godine.

Kod nas se čine tek prvi koraci, ali još uvek nekoordinirani, na nivou zemlje, delatnosti, primene. Kao što kvalitet i drugi zahtevi u odnosu na proizvode mogu biti ozbiljna prepreka našem izvozu, tako to mogu postati vrlo brzo administrativne prepreke zbog nespremnosti naših firmi da u trgovinskim odnosima komuniciraju sa svetom po savremenoj tehnologiji kakvu nude EDIFACT standardi.

U ovom izlaganju nisu prikazani svi aspekti standardizacije EDIFACT – potrebna infrastruktura, pravni i organizacioni aspekti razmene poslovnih poruka po područjima delatnosti i sl.

Cilj izlaganja je da organizatori i tehnolozi automatske obrade podataka dobiju informacije o dokumentacionim podlogama i institucijama kojima treba da se obrate u vezi sa ovom problematikom; da steknu osnovne informacije, ako njima nisu raspolagali, koje će im pomoći da predoče rukovodećim strukturama u svojim organizacijama u kom pravcu i kojom dinamikom se mora unapređivati tehnologija poslovanja.

Radovi na osavremenjavanju informacionih, komunikacionih i poslovnih sistema MORAJU biti zasnovani na najnovijim međunarodnim standardima i ne mogu da se realizuju izolovano.

Članice JANA ne treba da propuste šansu koju pruža EAN da se upoznaju sa pravilima EDIFACT, da se uključe u elektronsku razmenu podataka sa firmama iz zemalja članica EAN.

LITERATURA

- 1) UN/ECE/WP.4: Radna dokumentacija i preporuke

- 2) ISO TC 154, ISO/IEC JTC1/SC14 i SWG-EDI: Radna dokumentacija, načrti standarda i objavljeni standardi
- 3) EAN, International Article Numbering Association, EDI STANDARDS MANUAL, Brisel, 1989
- 4) G. Stojanović: „Usvajanje međunarodnih standarda za računarsku razmenu poslovnih podataka u Jugoslaviji – Bi-lten „Standardizacija“ 7 – 12/1988. godine.
- 5) Zbornik radova i zaključci Drugog savetovanja „Računalniško izmenjavanje podatkov“, Bled, 20. i 21. juli 1989. Univerza u Mariboru, Visoka šola za organizacijo dela, Kranj i Splošno združenje trgovine Slovenije, Ljubljana
- 6) Gordana Stojanović: „Standardizacija podataka, dokumenata i računarske razmene poruka u administraciji, trgovini i transportu“, Zbornik Radova II jugoslovenskog seminarra „Standardizacija u informatičkoj djelatnosti“, Opatija, 1989., Zavod za informatičku djelatnost SRH.

U BEOGRADU ODRŽANO XIII ZASEDANJE MEŠOVITOG KOMITETA SFRJ–EFTA

U Beogradu je 20. i 21. februara održano XIII zasedanje Mešovitog komiteta SFRJ–EFTA na kome je jugoslovenska strana, pored ostalih pitanja iz dnevnog reda, izrazila zainteresovanost da bude redovno informisana o merama koje EFTA preduzima na području usaglašavanja standarda i tehničkih propisa, međusobnog priznavanja rezultata ispitivanja i inspekcije za proizvode iz trgovinske razmene i informisanja u cilju otklanjanja tehničkih prepreka trgovini sa EEZ.

ODRŽANO XII SAVETOVANJE O PRENOSU ELEKTRIČNE ENERGIJE U JUGOSLAVIJI

U organizaciji JUGEL-a Službe za prenos električne energije, održano je u Dubrovniku 28, 29. i 30. marta 1990. godine XII Savetovanje o prenosu električne energije u Jugoslaviji. U prisustvu oko 300 učesnika obrađeno je 66 referata svrstanih u 14 oblasti, koje je podnelo 130 autora. Problematika je savremena i aktuelna i iz brojnih izlaganja proizlazi potreba usklađivanja regulative u oblasti elektroenergetike sa IEC i CENELEC standardima, s obzirom na aktuelnost uključivanja u Evropsku ekonomsku zajednicu.

Jedan broj obrađivanih oblasti je potpuno pokriven jugoslovenskim standardima (kao npr. oblast mernih i energetskih transformatora) koji su usklađeni sa odgovarajućim IEC/CENELEC standardima. Skup je informisan da je Savezni zavod za standardizaciju, u podeli posla oko prevazilaženja zastarelosti u regulativi, doneo Uputstvo za preuzimanje međunarodnih standarda za JUS sa prevođenjem ili bez prevođenja.

Ovo savetovanje predstavlja još jedan doprinos zajedničkom unapređenju tehnologije prenosa električne energije u Jugoslaviji.

IZ MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI SZS

U VARŠAVI ODRŽANO ZASEDANJE STALNE KOMISIJE SEV ZA STANDARDIZACIJU

U Varšavi je od 17. do 19. januara održano zasedanje stalne komisije SEV za standardizaciju u čijem radu je učestvovao direktor Saveznog zavoda za standardizaciju u svojstvu šefa jugoslovenske delegacije. Na dnevnom redu su bili dokumenti iz oblasti u kojima Jugoslavija odnosno SZS aktivno sarađuje: obezbeđenje kvaliteta proizvoda, sigurnosna tehnika i zaštita na radu, kao i pitanja reorganizacije saradnje u oblasti standardizacije u okviru SEV-a.

U BRISELU ODRŽANA KONFERENCIJA CEN/ CEN/CENELEC O STANDARDIZACIJI

U Briselu je 13. februara 1990. godine održana Konferencija CEN/CENELEC o standardizaciji na temu „Evropska standardizacija 1992. u međunarodnom kontekstu“. Cilj održavanja konferencije je bilo informisanje predstavnika trećih zemalja o merama preduzetim za otklanjanje tehničkih prepreka u međusobnom prometu zemalja članica EEZ i ulozi evropske regionalne standardizacije u međunarodnoj standardizaciji.

Prezentirana je i buduća politika Zajednice u oblasti ispitivanja, nadzora i atestiranja proizvoda kroz tzv. globalni pristup atestiranju i ispitivanju u zakonodavnom i privatnom sektoru, sa mogućim posledicama za treće zemlje.

U radu Konferencije su pored predstavnika 52 zemlje učestvovali i predstavnici EEZ, EFTA, ISO i IEC.

Sa jugoslovenske strane u radu Konferencije učestvovao je direktor Saveznog zavoda za standardizaciju sa saradnicima.

Predstavnici Saveznog zavoda za standardizaciju i Nacionalne institucije za standarde Savezne Republike Nemačke – DIN, potpisali su tom prilikom Memorandum o pružanju srednjoročne tehničke pomoći našoj zamlji u usaglašavanju jugoslovenskih tehničkih propisa sa direktivama EZ, kao i usaglašavanju JUS-a sa evropskim regionalnim standardima (CEN i CENELEC). Radi se, zapravo, o harmonizaciji naših proizvoda sa zahtevima zemalja EZ i EFTA sa ciljem otklanjanja tehničkih prepreka u međusobnoj trgovinskoj razmeni.

Ovaj sporazum je, inače, deo programa saradnje Jugoslavije i Ekonomске zajednice koja bi taj program i finansirala.

kvalitet i atestiranje

IECQ SISTEM

UKLJUČIVANJE NAŠE ZEMLJE U IECQ SISTEM OBEZBEDIĆE NIZ PREDNOSTI ZA NAŠE PROIZVOĐAČE ELEKTROTEHNIČKE OPREME, OD KOJIH JE NAJVAŽNIJE TO DA ĆE SE PROIZVODI ATESTIRATI U ZEMLJI, A ONI ĆE DOBITI MEĐUNARODNI STATUS „OVLAŠĆENOG PROIZVOĐAČA“

Jugoslavija bi krajem godine trebalo da postane punopravni član Međunarodnog sistema za ocenjivanje kvaliteta elektronskih sastavnih delova – IECQ. Naša Zemlja je, naime, još od 1988. godine član IECQ sistema sa delimičnim pravima. To u praksi znači da učestvuje u odlučivanju o svim pravilima ali bez prava da samostalno proverava kvalitet proizvoda, već je obavezna da priznaje tuđe ateste. Razlog je bio nedostatak federalne institucije koja bi vršila atestiranje. Početkom januara, međutim, počeo je da radi Nacionalni nadzorni inspektorat, formiran ukazom Saveznog zavoda za standardizaciju, pa se očekuje da će krajem godine međunarodna komisija verifikovati njegov rad, čime će Jugoslavija formalno steći pravo punopravnog člana ovog međunarodnog sistema.

Uključivanje naše zemlje u IECQ sistem i sprovođenje jugoslovenskog IECQ sistema, obezbediće niz prednosti za naše proizvođače elektrotehničke opreme, od kojih je najvažnije to da će se proizvodi ispitivati u zemlji, a oni će dobiti međunarodni status „ovlašćenog proizvođača“.

Deset puta jeftinije

Kolika je materijalna ušteda koju će ovakav status omogućiti domaćim proizvođačima jasno je ako se zna da su dosad morali da plaćaju atestiranje svakog proizvoda u svakoj od 24 članice sistema pojedinačno, tako da

se taj, inače skup postupak, množio za svaki proizvod 24 puta. Ilustracije radi, može se navesti primer jednog našeg proizvođača ove opreme koji je samo prošle godine na ime ovih troškova izdvojio 100 hiljada zapadnonemačkih maraka, dok godišnja članarina u IECQ organizaciji za celu zemlju iznosi 5,5 hiljada švajcarskih franaka, dakle, više od deset puta jeftinije.

Ovim statusom, biće izbegнутa i mogućnost ekonomске špijunaže kojoj su proizvođači bili izloženi, a time će biti smanjena i mogućnost ometanja naših proizvoda na tržištu. Radi se, zapravo, o tome da je, uzimajući uzork sa lica mesta, inostrani ekspert bio u veoma povoljnog položaju da snimi proces proizvodnje i upozna tehnologiju, koja bi morala da bude stroga poslovna tajna.

Za proizvođače elektronskih sastavnih delova učešće u YU IECQ sistemu je stvar procene i dobrovoljne odluke. Osim navedenih prednosti, međutim, uključivanje u Sistem zahteva i dodatna ulaganja, pre svega u tehničko-tehnološku opremljenost. Neosporno je, međutim, da su ovakve investicije-ulaganje u budućnost. Jer, status „ovlašćenog proizvođača“, znači ujedno, za svakog proizvođača elektrotehničkih elemenata iz Jugoslavije, ravnopravan status sa najpoznatijim svetskim firmama iz iste branše. A kako je to lepo rekao jedan od najvećih svetskih stručnjaka za kvalitet, američki profesor Juran, „ako treba da preživimo, naši standardi će biti ti koji će nas spasti“.

AKTUELNOSTI IZ RADA NA SPROVOĐENJU SPORAZUMA O HOMOLOGACIJI U SFRJ

Na osnovu međunarodnog Sporazuma o usvajanju jednoobraznih uslova za homologaciju i uzajamno priznavanje homologacija za opremu i delove motornih vozila, koji je donet u okviru ECE-OUN, Savezni zavod za standardizaciju je izdao saopštenja o homologaciji od 1990-12-15 do 1990-03-05 god., datih u prilogu.

		BROJ SAOPŠTENJA	TIP PROIZVODA	
11	BRAVE I ŠARKE	11R-02001Ex t. 1	103A(2) / 103AB(2)	ZCZ
11	BRAVE I ŠARKE	11R-02001Ex t. 2	103A(2) / 103AB(2) /	ZCZ
11	BRAVE I ŠARKE	11R-02001Ex t. 3	103A(2) / 103AB(2) /	ZCZ
13	KOŠENJE	13R-050010Ex t. 2	50. BN / 50. BD	ZCZ
18	ZAŠTITA OD NEOVLAŠ- ĆENE UPOTREBE	18R-01001Ex t. 1	103A(2) / 103AB(2) /	ZCZ
18	ZAŠTITA OD NEOVLAŠ- ĆENE UPOTREBE	18R-01001Ex t. 2	103A(2) / 103AB(2) /	ZCZ
24	DIZEL MOTORI-DIMNOST	24R-03007	130 T 11B / 130 A 85	TAM
24	DIZEL MOTORI-DIMNOST	24R-03009	190 A 110T / 190 T 15B	F6L413F 137 / 2500
24	DIZEL MOTORI-DIMNOST	24R-03009Ex t. 1	190 T 15B /	TAM
24	DIZEL MOTORI-DIMNOST	24R-03010	F6L413F 125 / 2300	KAMAZ-SSSR
24	DIZEL MOTORI-DIMNOST	24R-03011	53212 / 54112 / 55111	740. 10
28	ZVUČNI SIGNALNI UREĐAJI	28R-01002Ex t. 1	53212 / 53112 / 55111	KAMAZ-SSSR
28	ZVUČNI SIGNALNI UREĐAJI	28R-01002Ex t. 2	190 T 111 M/P	TAM
30	PNEUMATICI ZA PUTNI - ČKA VOZILA	02085	190. 10-20	KAMAZ-SSSR
30	PNEUMATICI ZA PUTNI - ČKA VOZILA	02086	190. 10	740. 10
30	PNEUMATICI ZA PUTNI - ČKA VOZILA	02088	190. 10	740. 10
35	RASPORED NOŽNIH KOMANDI	35R-004Ex t. 1	190 T 111 M/P	ZCZ
35	RASPORED NOŽNIH KOMANDI	35R-004Ex t. 2	190 T 111 M/P	ZCZ

PROIZVODAČ

TIP PROIZVODA

BROJ ŠAOPŠTENJA

SKRAGENI NAZIV
ECE PRAVILNIKAPRAV.
BROJ

39	URED AJ ZA MERENJE BRZINE	39R-00015Ex t. 2	103A(2) / 103AB(2) /	103AD(2)	ZCZ
39	URED AJ ZA MERENJE BRZINE	39R-00015Ex t. 3	103A(2) / 103AB(2) /	103AD(2) / 103AC(2)	ZCZ
39	URED AJ ZA MERENJE BRZINE	39R-00018	1414-120120	FAP	
39	URED AJ ZA MERENJE BRZINE	39R-00019	1620 BDT / 36-130313	1620 BD / 48-130123	FAP
39	URED AJ ZA MERENJE BRZINE	39R-00020	1626 VBDT / 38-130315	1626 VBDT / 32-130314	FAP
39	URED AJ ZA MERENJE BRZINE	39R-00021	2226 VBD / 45-150103	2226 VBD / 45-150103	FAP
39	URED AJ ZA MERENJE BRZINE	39R-00022	2228 RBDT / 32-150346	2228 RBDT / 32-150346	FAP
43	SIGURNOSNA STAKLA	43R-00003Ex t. 2	1921 BK / 36-140205	1921 B / 36-140002	FAP
43	SIGURNOSNA STAKLA	43R-00003Ex t. 3	PANPLEX ISP PANČEVO	PANPLEX ISP PANČEVO	ISP-PANČEVO
43	SIGURNOSNA STAKLA	43R-00007Ex t. 1	KALIT LIPIK	KALIT LIPIK	LIPIK
43	SIGURNOSNA STAKLA	43R-00012Ex t. 1	KALIT LIPIK	KALIT LIPIK	LIPIK
43	SIGURNOSNA STAKLA	43R-00015	LAMISTAL LIPIK	LAMISTAL LIPIK	LIPIK
43	SIGURNOSNA STAKLA	43R-00016	KALIT LIPIK	KALIT LIPIK	LIPIK
49	DIZEL MOTORI - AEROZA - GADENJE	49R-00003	F4L413FR 91/2500	TAM	
49	DIZEL MOTORI - AEROZA - GADENJE	49R-00005	F6L413FR 137/2500	TAM	
49	DIZEL MOTORI - AEROZA - GADENJE	49R-00005Ex t. 1	F6L413FR 125/2300	TAM	
49	DIZEL MOTORI - AEROZA - GADENJE	49R-00006	740.10	KAMAZ-SSSR	
49	DIZEL MOTORI - AEROZA - GADENJE	49R-00007	740.10-20	KAMAZ-SSSR	

PROIZVODAČ

TIP PROIZVODA

BROJ SAOPŠTENJA

PRAV.
BROJSKRAĆENI NAZIV
ECE PRAVILNIKA

54	PNEUMATICI ZA PRI- VREDNA VOZILA	PRI- 00048	12.00 R 20	TAMAR M+S SAVA
54	PNEUMATICI ZA PRI- VREDNA VOZILA	PRI- 00079	11 R 22.5	TAMAR M+S / TL SAVA
54	PNEUMATICI ZA PRI- VREDNA VOZILA	PRI- 00134	11.00 R 20	PROSTOR I-111AM SSSR
54	PNEUMATICI ZA PRI- VREDNA VOZILA	PRI- 00159	13 R 22,5	BOROVO AT 202
54	PNEUMATICI ZA PRI- VREDNA VOZILA	PRI- 00160	9.00 R 20	PROSTOR I-N142BM SSSR
54	PNEUMATICI ZA PRI- VREDNA VOZILA	PRI- 00161	10.00 R 20	PROSTOR I-281 U-4 SSSR

INFORMACIJE

- A. U toku 1989. godine objavljene su sledeće naredbe o obaveznoj homologaciji delova i opreme motornih vozila:
- Naredba o obaveznoj homologaciji bicikala sa motorom i motocikala u pogledu kočenja, prema ECE R.78 („Sl. list SFRJ“, br. 17/89);
  - Naredba o obaveznoj homologaciji mehaničkih uređaja za spajanje vučnih i priključnih vozila, prema ECE R.55 („Sl. list SFRJ“, br. 63/89).
- B. U 1990. godini planira se donošenje 2 nove naredbe o obaveznoj homologaciji delova i opreme motornih vozila:
- Naredba o obaveznoj homologaciji vozila u pogledu njihove unutrašnje opremljenosti, prema ECE R.21;
  - Naredba o obaveznoj homologaciji vozila u pogledu isturenosti spoljašnjih delova vozila, prema ECE R.26.
- C. Pokrenuta je inicijativa za izradu Naredbe o homologaciji motornih vozila kao celine.

SEPROSEV – SISTEM OCENE KVALITETA I ATESTIRANJA PROIZVODA KOJI SU PRĐMET UZAJAMNIH ISPORUKA

Milica Miljković, dipl. ing.

Od 10. oktobra 1988. godine Jugoslavija je postala ravноправan učesnik u Sistemu ocene kvaliteta i atestiranja proizvoda koji su predmet uzajamnih isporuka – SEPROSEV. U nekoliko narednih brojeva ovog Biltena biće prikazani organizacija i funkcionisanje ovog sistema koji se stvara u okviru Saveta za uzajamnu ekonomsku pomoć – SEV. Zatim će čitaoci biti redovno informisani o uključivanju jugoslovenskih proizvoda i ispitnih laboratorija u ovaj sistem.

Sistem ocene kvaliteta i atestiranja proizvoda koji su predmet uzajamnih isporuka – SEPROSEV razrađen je i uveden na osnovu odluke Ekonomskog samita zemalja članica SEV na najvišem nivou i Kompleksnog programa naučno-tehničkog progrusa zemalja članica SEV do 2000. godine. Cilj stvaranja Sistema SEPROSEV je stalno povišenje tehničkog nivoa i kvaliteta proizvoda koji su predmet uzajamnih isporuka i njihove konkurentnosti na svetskom tržištu, racionalno korišćenje materijalnih, energetskih i radnih resursa, kao i izbegavanje ponovnih ispitivanja proizvoda, zahvaljujući uzajamnom priznavanju rezultata ispitivanja.

Osnovni dokumenti ovog sistema jesu Konvencija o Sistemu SEPROSEV i Pravila Sistema SEPROSEV.

Konvencija o Sistemu SEPROSEV potpisana je na 43. zasedanju Sesije SEV, a stupila je na snagu 29. maja 1988. godine. U ime Saveznog izvršnog veća Skupštine SFRJ ovu Konvenciju je potpisao šef Stalne misije SFRJ pri SEV u Moskvi. Savezno izvršno veće je Konvenciju ratifikovalo 1. jula 1988. godine i ona je u Jugoslaviji stupila na snagu 10. oktobra 1988. godine.

Pravila Sistema SEPROSEV utvrdio je Izvršni komitet SEV na svom 122. zasedanju, februara 1988. godine. Protokol ovog zasedanja potpisao je i rukovodilac jugoslovenske delegacije i na taj način je Jugoslavija prihvatile ova pravila.

Učestvovanjem u Sistemu SEPROSEV biće olakšana spoljnotrgovinska razmena između SFRJ i zemalja članica SEV, zahvaljujući uzajamnom priznavanju rezultata ispitivanja i atesta o kvalitetu. S druge strane, pošto je Sistem SEPROSEV otvoren i za druge zemlje koje nisu članice SEV, a u njemu se poštuju principi koje su usvojile i druge međunarodne organizacije za atestiranje, realno je očekivati da će učestvovanje u ovom sistemu za Jugoslaviju biti referenca za uključivanje i u druge međunarodne sisteme atestiranja, posebno imajući u vidu pravce sporazumevanja između SEV i EEZ koji obuhvataju i standardizaciju i atestiranje.

U Konvenciji o Sistemu SEPROSEV utvrđeno je da će zemlje članice SEV i SFRJ obezrediti:

- funkcionisanje Sistema u skladu sa Konvencijom;
- određivanje nomenklature (lista) proizvoda koji podležu atestiranju u Sistemu SEPROSEV;
- ovlašćivanje ispitnih laboratorijsa za obavljanje ispitivanja proizvoda koji se atestiraju u Sistemu SEPROSEV;
- proveru kojom se utvrđuje da u preduzećima koja izrađuju proizvode koji se atestiraju u Sistemu SEPROSEV postoje uslovi koji obezbeđuju stabilan kvalitet ovih proizvoda i efikasnu kontrolu njihovog kvaliteta;

- ispitivanje proizvoda koji se atestiraju u ovlašćenim ispitnim laboratorijama;
- izdavanje atesta saobraznosti i znakova saobraznosti SEPROSEV i njihovo uzajamno priznavanje;
- nadzor nad funkcionisanjem Sistema SEPROSEV i nad kvalitetom atestiranih proizvoda;
- organizaciju i realizaciju razmene informacija o funkcionisanju Sistema SEPROSEV.

Zemlje potpisnice Konvencije o Sistemu SEPROSEV ratifikovale su je u skladu sa svojim zakonskim aktima. U Pravilima Sistema SEPROSEV, koja predstavljaju osnovni organizaciono-metodološki dokument, utvrđeni su principi funkcionisanja Sistema i njegova organizacija.

Koordinacija svih radova na obezbeđivanju funkcionisanja Sistema SEPROSEV, praćenje toka njegove realizacije, kao i razrada predloga za dalji razvoj Sistema obavlja se u okviru Stalne komisije SEV za saradnju u

oblasti standardizacije, preko njene Sekcije za kvalitet industrijskih proizvoda. U radu ove komisije i sekcije ravnopravno učestvuje i delegacija Jugoslavije u donošenju svih odluka koje se tiču Sistema SEPROSEV.

Sekcija za kvalitet industrijskih proizvoda je razradila, a Komisija SEV za standardizaciju utvrdila niz organizaciono-metodoloških dokumenata (standarda i metodoloških uputstava) koji se odnose na Sistem SEPROSEV. Navedeni dokumenti, kao i Pravila Sistema SEPROSEV primenjivaće se u Jugoslaviji pri sprovođenju Konvencije o Sistemu SEPROSEV bez ikakvih izmena.

Funkciju ovlašćenog državnog organa SFRJ koji obezbeđuje sprovođenje Konvencije o Sistemu SEPROSEV obavlja Savezni zavod za standardizaciju, na osnovu izjave koju je jugoslovenska strana dala pri potpisivanju ove konvencije i koja predstavlja sastavni deo Konvencije.

objavljeni jugoslovenski standardi i propisi

Oznaka S1.list. Br.
JUS God. SFRJ str.

N A S L O V

GRANA B:

RUDARSTVO I PRERADA MINERALA, UGLJA I NAFTE

Glavna grupa B.B: Zemlja i kamen

B.B8.051 1990 5/90 3 Sirovine za proizvodnju stakla. Kvarcni pesak. Ispitivanje mineraloško-petrografskog sastava metodom mikroskopske analize

Glavna grupa B.D: Keramika i vatrostalni proizvodi za industrijske svrhe

B.D6.551 1990 5/90 4 Vatrostalni materijal. Opeke za kazane. Oblik i mere
B.D6.553 1990 5/90 3 Vatrostalni materijal. Opeke za kupolne peći. Oblik i mere
B.D6.555 1990 5/90 3 Vatrostalni materijal. Opeke za visoke peći. Oblik i mere

Glavna grupa B.G: Rude metala

B.G8.510 1990 2/90 4 Metode hemijskih ispitivanja ruda aluminijuma. Određivanje gubitka mase na 1075 °C. Gravimetrijska metoda

GRANA C

METALURGIJA I TEHNOLOGIJA PRERADE METALA

Glavna grupa C.A: Osnovni i opšti standardi za granu metalurgije i tehnologije prerade metala; ispitivanje metala

C.A7.011 1990 2/90 4 Ispitivanja bez razaranja. Indikatori kvaliteta radiografske slike. Principi i identifikacija
C.A7.017 1990 2/90 4 Ispitivanja bez razaranja. Iluminatori za industrijske radiograme. Tehnički uslovi

Glavna grupa C.C: Osnovni proizvodi od lakih metala i njihovih legura

C.C1.005 1990 2/90 7 Legure aluminijuma za livenje. Blokovi. Hemijski sastav i uslovi isporuke
C.C2.300 1990 2/90 10 Aluminijum i legure aluminijuma. Odlivci legura aluminijuma. Hemijski sastav i mehaničke osobine

Oznaka JUS	Sl.list. God.	Br. SFRJ	str.	N A S L O V
C.C3.030	1990	2/90	6	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Okrugle šipke-presovane. Oblik i mere
C.C3.031	1990	2/90	6	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Okrugle šipke - vučene. Oblik i mere
C.C3.034	1990	2/90	6	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Kvadratne šipke - presovane. Oblik i mere
C.C3.035	1990	2/90	6	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Kvadratne šipke - vučene. Oblik i mere
C.C3.036	1990	2/90	6	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Šestougaone šipke - presovane. Oblik i mere
C.C3.037	1990	2/90	7	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Šestougaone šipke - vučene. Oblik i mere
C.C3.130	1990	2/90	3	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Okrugla žica - presovana. Oblik i mere
C.C3.131	1990	2/90	4	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Okrugla žica - vučena. Oblik i mere
C.C2.134	1990	2/90	5	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Profilisana žica - presovana (kvadratna, šestougaona i pravougaona). Oblik i mere
C.C3.135	1990	2/90	5	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Profilisana žica - vučena (kvadratna, šestougaona i pravougaona). Oblik i mere
C.C3.200	1990	2/90	7	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Pravougaone šipke - presovane. Oblik i mere
C.C3.201	1990	2/90	7	Aluminijum i legure aluminijuma za gnječenje. Pravougaone šipke - vučene. Oblik i mere

Glavna grupa C.J:

Livački proizvodi crne i obojene metalurgije

C.J0.011*	1990	2/90	7	Odlici od livenog gvožđa. Opšti tehnički uslovi
C.J0.012*	1990	2/90	9	Odlici od čeličnog liva. Opšti tehnički uslovi
C.J3.013*	1990	2/90	11	Nerdajući čelični liv. Tehnički uslovi
C.J3.014*	1990	2/90	8	Vatrootporni čelični liv. Tehnički uslovi

GRANA D

ŠUMARSTVO, DRVNA INDUSTRIJA I PRERADA DRVENASTIH MATERIJA

Glavna grupa D.A:

Osnovni i opšti standardi za granu šumarstva, drvne industrije i prerade drvenastih materija

D.A8.067	1990	5/90	6	Ispitivanje slojevitih drvnih proizvoda. Furnirske, stolarske i kombinovane ploče. Određivanje smicajne čvrstoće u sloju lepka
----------	------	------	---	--

Glavna grupa D.E:

Stolarski proizvodi

D.E8.007	1990	2/90	3	Vrata. Ispitivanje udarom mekog teškog tela
----------	------	------	---	---

Oznaka JUS	God.	Sl. list. SFRJ	Br. str.	N A S L O V
D.E8.012	1990	2/90	6	Prozori i balkonska vrata. Ispitivanje otpornosti prema dejstvu vетра
D.E8.013	1990	2/90	5	Prozori i balkonska vrata. Ispitivanje propustljivosti vazduha
D.E8.014	1990	2/90	21	Prozori i balkonska vrata. Mehanička ispitivanja
D.E8.015	1990	2/90	7	Vrata. Ispitivanje statičkim opterećenjem
D.E8.016	1990	2/90	3	Vrata. Određivanje sile za zatvaranje

GRANA H

HEMIJSKA INDUSTRIJA

Glavna grupa H.E: **Industrija prerade masti, ulja i voskova**

H.E2.015	1990	2/90	2	Kalijumov mazivi sapun
H.E8.024	1990	2/90	15	Sapuni i deterdženti. Postupci uzimanja uzoraka u toku proizvodnje
H.E8.025	1990	2/90	8	Površinski aktivne materije i deterdženti. Metode podele uzorka
H.E8.026	1990	2/90	3	Površinski aktivne materije. Određivanje pH-vrednosti u vodenim rastvorima. Potenciometrijska metoda
H.E8.027	1990	2/90	3	Sapuni. Određivanje sadržaja hlorida. Titrimetrijska metoda
H.E8.028	1990	2/90	6	Sapuni. Određivanje sadržaja hlorida. Potenciometrijska metoda
H.E8.038	1990	2/90	4	Anjonske površinski aktivne materije. Određivanje rastvorljivosti u vodi
H.E8.044	1990	2/90	4	Površinski aktivne materije. Određivanje sadržaja vode. Metoda po Karlu Fišeru
H.E8.045	1990	2/90	3	Površinski aktivne materije i sapuni. Određivanje sadržaja vode. Metoda azeotopske destilacije
H.E8.046	1990	2/90	2	Sapuni. Određivanje sadržaja vlage i isparljivih materija. Gravimetrijska metoda

Glavna grupa H.F: **Komprimovani, tečni i rastvorni gasovi**

H.F8.500	1990	2/90	7	Prirodni gas. Određivanje jedinjenja sumpora. Izbor metala
H.F8.501	1990	2/90	7	Prirodni gas. Određivanje sadržaja vodonik-sulfida. Metoda sa metilenskim plavim
H.F8.502	1990	2/90	7	Prirodni gas. Određivanje sadržaja ukupnog sumpora. Metoda hidrogeneracije
H.F8.503	1990	2/90	9	Prirodni gas. Određivanje jedinjenja sumpora u prirodnom gasu. Metoda gasne hromatografije sa upotrebom elektrohemijskog detektora za određivanje jedinjenja sumpora za odorisanje
H.F8.504	1990	2/90	10	Prirodni gas. Određivanje vodonik-sulfida, sumpora iz tiola i karbonil-sulfida. Potenciometrijska metoda
H.F8.505	1990	2/90	14	Prirodni gas. Određivanje jedinjenja sumpora. Metoda sagorevanja po Lingeneru

GRANA I

INFORMATIKA I OBRADA PODATAKA

Glavna grupa I.B: Skupovi znakova, kodiranje, šifarski sistemi

I.B0.002 1990 2/90 5 Transliteracija, transkripcija i prikazivanje znakova ciriličnih pisama znacima latiničnih pisama

Glavna grupa I.D: Sistemi za obradu informacija

I.D4.101 1990 2/90 5 Lokalne računarske mreže (LAN). Opšti zahtevi i karakteristike

Glavna grupa I.K: Jedinice za unos podataka

I.K1.021 1990 2/90 2 Jedinice za unos podataka. Numeričke tastature za kućne elektronske sisteme. Raspored znakova

GRANA K

INDUSTRIJA ALATA I PRIBORA

Glavna grupa K.D: Testere, glodala, burgije, turpije i sl. rezni alat sa više sečiva

K.D2.043 1990 2/90 2 Koturasta glodala sa pravim zupcima za žlebove. Oblik i mere

K.D2.044 1990 2/90 4 Koturasta glodala sa pravim zupcima za žlebove. Tehnički uslovi

K.D2.070 1990 2/90 2 Ugaona glodala, jednostrana. Oblik i mere

K.D2.071 1990 2/90 2 Ugaona glodala, simetrična. Oblik i mere

K.D2.072 1990 2/90 2 Ugaona glodala, jednostrana, za alate. Oblik i mere

K.D2.073 1990 2/90 3 Ugaona glodala za izradu žlebova na alatima. Oblik i mere

K.D2.075 1990 2/90 2 Ugaona glodala, dvostrana, za alate. Oblik i mere

K.D2.076 1990 2/90 3 Ugaona glodala, jednostrana. Tehnički uslovi

K.D2.077 1990 2/90 3 Ugaona glodala, simetrična. Tehnički uslovi

K.D2.083 1990 2/90 3 Ugaona glodala za alate. Tehnički uslovi

K.D2.130 1990 2/90 2 Nasadna glodala sa bočnim upustom za metričke navoje s trouglastim, ISO-profilom. Oblik i mere

K.D2.133 1990 2/90 4 Nasadna glodala sa bočnim upustom za metričke navoje s trouglastim ISO-profilom. Tehnički uslovi

K.D2.141 1990 2/90 2 Glodala za žlebove za segmentne klinove. Oblik i mere

Oznaka JUS	God.	S1.list. SFRJ	Br. str.	N A S L O V
---------------	------	------------------	-------------	-------------

K.D2.142	1990	2/90	3	Glodala za žlebove za segmentne klinove. Tehnički uslovi
K.D2.200	1990	2/90	2	Vretenasta glodala sa valjkastom drškom za kovačke kalupe. Oblik i mere
K.D2.201	1990	2/90	2	Vretenasta glodala sa morze-koničnom drškom za kovačke kalupe
K.D2.202	1990	2/90	2	Vretenasta konična glodala sa valjkastom drškom za kovačke kalupe. Oblik i mere
K.D2.206	1990	2/90	4	Vretenasta glodala za kovačke kalupe. Tehnički uslovi

Glavna grupa K.G: Klešta, stege, ključevi i sl. alat za hvatanje i stezanje

K.G2.120	1990	5/90	2	Ručni stezači sa pokretnim krakom
K.G3.070	1990	5/90	2	Nareckane podložne pločice sa izrezom
K.G3.071	1990	5/90	2	Kruglaste podložne pločice i podložne pločice sa konusnim upustom
K.G5.011	1990	2/90	1	Mašinski ključevi. Otvori ključeva. Dozvoljena odstupanja

GRANA M

MAŠINOGRADNJA I METALSKA INDUSTRIJA

Glavna grupa M.B: Vijci, zakovice i ostali elementi za spajanje

M.B1.013 1990 2/90 3 Vijci sa šestostranom glavom i šestostrane navrtke. Otvori ključeva

Glavna grupa M.J: Specijalne mašine, uređaji i drugi metalni proizvodi za rudarstvo

M.J2.113 1990 2/90 7 Oprema za istraživanje i eksploraciju nafte, gase i slojnih voda. Klasifikacija upotrebljavanih bušaćih šipki

GRANA N

ELEKTROTEHNIKA

Glavna grupa N.A: Osnovni i opšti standardi iz elektrotehnike

N.A8.185 1990 2/90 4 Savitljive izolacione navlake za elektrotehničke svrhe. Osnovni zahtevi
N.A8.210 1990 2/90 2 Izolacioni lakovi za elektrotehničke svrhe koji sadrže rastvarač. Definicije i opšti zahtevi

Oznaka JUS	Sl.list. God.	Br. SFRJ	str.	N A S L O V
---------------	------------------	-------------	------	-------------

- N.A8.211 1990 2/90 21 Izolacioni lakovi za elektrotehničke svrhe koji sadrže rastvarač. Metode ispitivanja
- N.A8.297 1990 2/90 2 Samolepljive izolacione trake za elektrotehničke svrhe. Izolacione trake sa osnovom od polikarbonata, sa termoreaktivnim lepljivim slojem
- N.A8.298 1990 2/90 2 Samolepljive izolacione trake za elektrotehničke svrhe. Izolacione poliamidne trake, sa termoreaktivnim lepljivim slojem
- N.A8.401 1990 2/90 2 Izolacioni materijali za elektrotehničke svrhe na bazi liskuna ili obrađenog liskunskog papira. Definicije

Glavna grupa N.G: **Električne rotacione mašine**

- N.G0.001 1990 2/90 12 Mere i nazivne snage električnih rotacionih mašina. Oznaka kućišta 56 do 400 i oznaka prirubnica FF 55 do FF 1080 i FT 55 do FT 1080
- N.G0.002 1990 2/90 6 Mere i nazivne snage električnih rotacionih mašina s nogama. Oznaka kućišta 355 do 1000
- N.G0.050 1990 2/90 2 Električne rotacione mašine. Trofazni asinhroni motori sa kratkospojenim rotorom, zatvorene izrade i hlađeni ventilatorom
- N.G0.060 1990 2/90 6 Električne rotacione mašine. Mere motora malih snaga za posebne namene. Motori za pogon uljnih plamenika

Glavna grupa N.N: **Elektronika i telekomunikacije**

- N.N6.394/1 1990 2/90 1 Radio-komunikacije. Predajnici. Karakteristike predajnika za radio-difuziju zvuka sa frekvencijskom modulacijom u VHF opsegu. Izmena

Glavna grupa N.R: **Sastavni delovi za elektroniku i telekomunikacije**

- N.R7.029 1990 2/90 6 Štampana kola. Savitljivi poliestarski film obložen bakarnom folijom (PETP)
- N.R7.072 1990 5/90 22 Štampane ploče. Višeslojne štampane ploče. Metode ispitivanja i opšti zahtevi

GRANA U

GRAĐEVINARSTVO

Glavna grupa U.A: **Osnovni i opšti standardi za granu građevinarstva**

- U.A9.206 1990 3/90 4 Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Rampe

Oznaka JUS	God.	Sl.list. SFRJ	Br. str.	N A S L O V
U.A9.207	1990	3/90	2	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Podest ulaza u zgradu ili stan
U.A9.208	1990	3/90	2	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Vetrobrani
U.A9.209	1990	3/90	9	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Slobodan prostor za kretanje oko vrata
U.A9.210	1990	3/90	5	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. SC-prostorija ili odeljak
U.A9.211	1990	3/90	4	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Elementi kupatila
U.A9.212	1990	3/90	2	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Kupatilo u stanu
U.A9.213	1990	3/90	5	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Kuhinjski elementi
U.A9.214	1990	3/90	5	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Kuhinja u stanu ili odeljak
U.A9.215	1990	3/90	4	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Spavaća soba ili odeljak
U.A9.216	1990	3/90	3	Prostorne potrebe invalida u zgradama i okolini. Prilazni elementi i prostori. Prostor za obedovanje i rad u dnevnoj sobi

Glavna grupa U.D:

Osnovni građevinski materijali (materijali namenjeni isključivo građevinarstvu, izuzev proizvoda metalurgije i prirodnih sirovina)

U.D3.101	1990	5/90	6	Stakleni voal. Sastav i uslovi kvaliteta
U.D3.102	1990	5/90	4	Stakleni voal. Metode ispitivanja

GRANA Z

STANDARDI KOJI NE ULAZE NI U JEDNU POSEBNU GRUPU
STANDARDIZACIJE

Glavna grupa Z.M:

Standardi iz oblasti ambalaže

Z.M0.035	1990	5/90	16	Konteneri. Pokazatelji kontenera
Z.M2.310	1990	5/90	25	Konteneri. Punjenje univerzalnih kontenera serije 1. Pravila punjenja raznim teretima

O obveznosti i datumu stupanja na snagu videti navedene „Službene listove SFRJ“.

Standardi koji su označeni zvezdicom štampani su na jezicima naroda Jugoslavije: srpsko-hrvatskom, hrvatskom književnom, slovenačkom i makedonskom, te pri naručivanju treba naglasiti na kojem jeziku ovi standardi treba da budu isporučeni.

aktivnost u oblasti standardizacije

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj pregled sadrži usvojene međunarodne standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Savezni zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC) i Saveta za uzajamnu ekonomsku pomoć (SEV).

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju u prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

SPISAK ISO STANDARDA PRISPELIH U SZS OD 1.01.1990.GOD. DO 1.02.1990.GOD

ISO/IEC IJTC 1 INFORMACIONA TEHNOLOGIJA

ISO/IEC 2382-20:1990 Informaciona tehnologija - Rečnik

Deo 20:
Razvoj sistema

ISO/TC 6 PAPIR, KARTON I CELULOZA
ISO 1974:1990 Papir - Određivanje otpora na cepanje (metoda Elmendorf)

ISO/TC 8 BRODOGRADNJA I POMORSKE KONSTRUKCIJE

ISO 3902:1990 Brodogradnja i pomorske konstrukcije - Zaptivci za brodske prozore i okna

ISO/TC 17 ČELIK

ISO 9658:1990 Određivanje sadržaja aluminijuma - Metoda atomsko-apsorpcione spektrometrije sa plamenom

ISO/TC 23 TRAKTORI I MAŠINE ZA POLJOPRIVREDU I ŠUMARSTVO

ISO 8935:1990 Traktori i mašine za poljoprivredu i šumarstvo - Nosači i otvorovi za komande dodatne opreme

ISO 3965:1990 Poljoprivredni traktori točkaši - Najveće brzine - Metoda određivanja

ISO 5007:1990 Poljoprivredni traktori točkaši - Sedište vozača - Laboratorijsko merenje prenetih vibracija

ISO/TC 26 BAKAR I LEGURE BAKRA

ISO 2624:1990 Bakar i legure bakra - Izračunavanje srednje veličine zrna

ISO/TC 28

PROIZVODI OD NAFTE I SREDSTVA ZA PODMAZIVANJE

ISO 6743-11:1990

Sredstva za podmazivanje, industrijska ulja i srodnji proizvodi (klasa L) - Klasifikacija

Deo 11:

Familija P (pneumatski alati)

ISO/TC 43

AKUSTIKA

ISO 1999:1990

Akustika - Procenjivanje izloženosti buci u toku rada u cilju zaštite sluha

ISO/TC 44

ZAVARIVANJE I SRODNI POSTUPCI

ISO 4063:1990

Zavarivanje, tvrdo lemljenje, meko lemljenje i zavarivačko lemljenje metala - Lista postupaka i simboličko označavanje na crtežima

ISO 6947:1990

Zavarivanje - Položaj zavarivanja - Određivanje uglova, nagiba i zaokretanja

ISO/TC 45

GUMA I PROIZVODI OD GUME

ISO 125:1990

Prirodni lateks kaučuka. Određivanje alkalnosti

ISO 2027:1990

Lateks prirodnog kaučuka uparen i konzervisan

ISO 5978:1990

Tkanine prevučene gumom ili plastičnom masom - Određivanje otpornosti

ISO/TC 58

BOCE ZA GASOVE

ISO 5145:1990

Izlalni priključci ventila za boce za gasove i mešavine gasova - Izbor i dimenzionisanje

ISO/TC 68

BANKARSTVO I SRODNE FINANSIJSKE DEJATNOSTI

ISO 4217:1990

Kodovi za predstavljanje valuta i novca

ISO/TC 83

SPORTSKA I REKREACIONA OPREMA

ISO 7331:1990

Skijaški štapovi za alpsko skijanje - Zahtevi bezbednosti i metode ispitivanja

ISO/TC 113

MERENJE PROTOKA TEČNOSTI U OTVORENIM KANALIMA

ISO 4377:1990

Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima - Ravni prelivni u obliku V

ISO/TC 131

HIDRAULIČNE I PNEUMATIČKE TRANSMISIJE

ISO 5599-2:1990

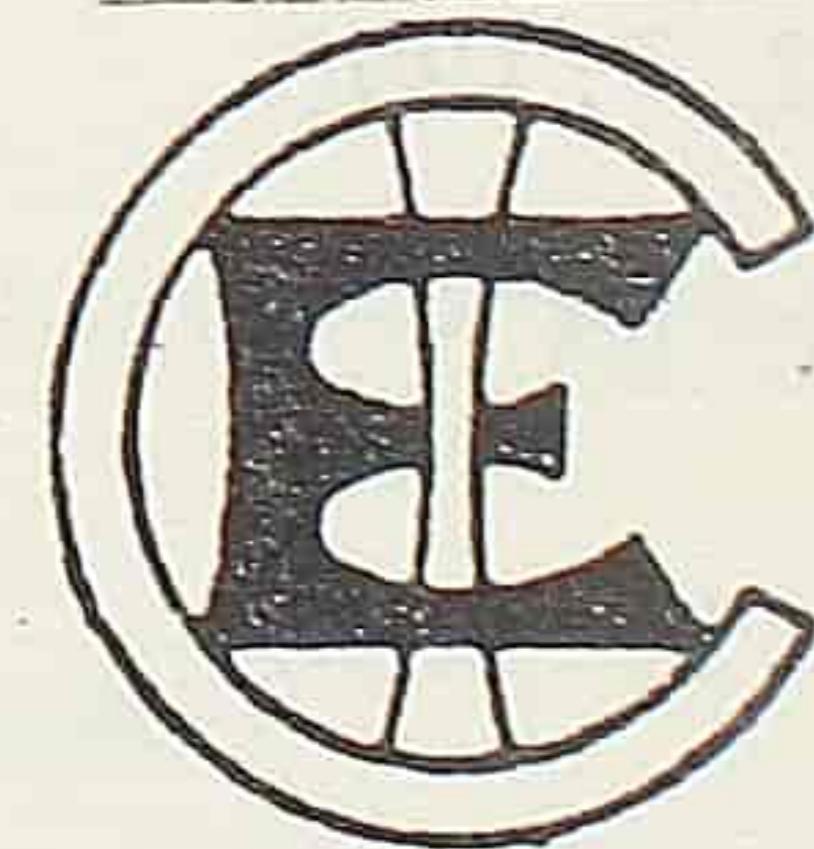
Pneumatička transmisijska - Razvodnici sa pet glavnih otvora

Deo 2:

Priklučne mere sa mogućim električnim konektorima

ISO 5599-3:1990	Pneumatička transmisija - Razvodnici sa pet glavnih otvora Deo 3: Sistem označavanja funkcije razvodnika
ISO 6953-1:1990	Pneumatička transmisija - Reduktori pritiska za komprimovani vazduh Deo 1: Osnovne karakteristike koje moraju biti date u komercijalnoj dokumentaciji i posebni zahtevi
ISO/TC 145	GRAFIČKI SIMBOLI
ISO 7001:1990	Simboli za javne informacije
ISO/TC 146	ČISTOĆA VAZDUHA
ISO 8760:1990	Odredjivanje masene koncentracije ugljen-monoksida - Metoda pomoću detektorskih cevi za jednokratno uzimanje uzorka sa direktnom indikacijom
ISO/TC 149	BICIKLI
ISO 8090:1990	Bicikli - Terminologija
ISO/TC 164	MEHANIČKA ISPITIVANJA METALA
ISO 9649:1990	Metalni materijali - Žica - Ispitivanje torzije

NOVI MEĐUNARODNI STANDARDI U OBLASTI ELEKTROTEHNIKE

IEC/TC 2: ROTACIONE MAŠINE

- IEC 991 (I izdanje, 1989)
- Elastična montaža prstenova za male motore, ugradne mere
- Izmena br. 2 (1989) IEC standarda 34-1 (1983)

IEC/TC 12: RADIOKOMUNIKACIJE

- Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 510-2-1 (1976)

IEC/TC 14: ENERGETSKI TRANSFORMATORI

- IEC 214 (III izdanje, 1989)
- Regulacione preklopke

IEC/TC 15: IZOLACIONI MATERIJALI

- IEC 455-3-5 (I izdanje, 1989)
- Specifikacije za smole koje polimerizuju bez rastvarača, za električnu izolaciju

Deo 3: Specifikacije za pojedine materijale
List 5: Impregnacione smole od nezasićenog poliestra
– IEC 464-3-2 (I izdanje, 1989)
Specifikacije za izolacione lakove koji sadrže rastvarač
Deo 3: Specifikacije za pojedine materijale
List 2: Zahtevi za impregnacione lakove koji polimeri-
zuju u topлом stanju

IEC/TC 17 SKLOPNE APARATURE

– IEC 427 (II izdanje, 1989)
Sintetičko ispitivanje visokonaponskih prekidača naiz-
menične struje
– IEC 947-7-1 (I izdanje, 1989)
Rasklopne aparature niskog napona
Deo 7: Pribor
Odeljak jedan – Blok priključaka za bakarne provodni-
ke

IEC/TC 20 ELEKTRIČNI KABLOVI

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 811-1-2 (1985)

IEC/TC 22 ENERGETSKA ELETRONIKA

– IEC 478-3 (II izdanje, 1989)
Stabilisani napajači jednosmernom strujom
Deo 3: Referentni nivoi i merenje elektromagnetskih
smetnji provođenjem

IEC/TC 23 INSTALACIONI PRIBOR

Izmena br. 2 (1989) IEC standarda 898 (1987)

IEC/TC 25 VELIČINE I JEDINICE I NJIHOVI SIMBOLI

– IEC 27-3 (II izdanje, 1989)
Sloveni simboli koji se koriste u elektrotehnici
Deo 3: Logaritamske veličine i jedinice

IEC/TC 33 ENERGETSKI KONDENZATORI

– Izveštaj IEC/TR 996 (I izdanje, 1989)
Metoda za proveru tačnosti merenja tangensa ugla gu-
bitaka kondenzatora

IEC/TC 34 SIJALICE I PRIBOR

– IEC 61-2J (1989) deveta dopuna IEC standarda
61-2 (1969)
– IEC 61-3L (1989) jedanaesta dopuna IEC standar-
da 61-3 (1969)
– IEC 61-1M (1989) dvanaesta dopuna IEC standar-
da 61-1 (1969)

IEC/TC 35 PRIMARNE ĆELIJE I BATERIJE

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 86-2 (1987)

IEC/TC 40 KONDENZATORI I OTPORNICI ZA ELEKTRONSKE UREĐAJE

– Izmena br. 2 (1989) (koja obuhvata i Izmenu br. 1,
(1988) IEC standarda 62 (III izdanje, 1974)

IEC/TC 41 ELEKTRIČNI RELEJI

– IEC 255-22-2 (I izdanje, 1989)

Električni releji

Deo 22: Ispitivanja električnih smetnji za merne re-
leje i opreme za zaštitu

Odeljak dva: Ispitivanja elektrostatičkog pražnjenja

– Izveštaj IEC/TR 255-22-3 (I izdanje, 1989)

Električni releji

Deo 22: Ispitivanje električnih smetnji za merne releje
i oprema za zaštitu

Odeljak tri: Ispitivanje smetnji od zračenja elektro-
magnetnim poljem

IEC/TC 42 VISOKONAPONSKA ISPITIVANJA

– IEC 60-1 (II izdanje, 1989)

Visokonaponska ispitivanja

Deo 1: Opšte definicije i zahtevi za ispitivanja

IEC/TC 45 NUKLEARNA INSTRUMENTACIJA

– IEC 982 (I izdanje, 1989)

Sistemi za merenje nivoa koji koriste ionizujuće zrače-
nje sa kontinualnim ili prekidanim izlazom

– IEC 951-3 (I izdanje, 1989)

Oprema za nadzor radioaktivnosti u nuklearnim elek-
tranama u stanjima akidentnim i posle akidentnim

Deo 3: Oprema za nadzor doze gama zračenja velikih
opsega

– IEC 987 (I izdanje, 1989)

Programirani digitalni računari važni za bezbednost
nuklearnih elektrana

IEC/TC 46 TELEKOMUNKACIONI VODOVI

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 189-2 (1981)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 189-5 (1980)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 189-6 (1982)

IEC/TC 48 ELEKTROMEHANIČKI SASTAVNI DELOVI ZA ELEKTRONSKE URE- ĐAJE

– IEC 760 (II izdanje, 1989)

Pljosnati kontakti za brzo sparivanje

– IEC 917-0 (I izdanje, 1989)

Hijerarhija modula pri razradi mehaničkih konstruk-
cija za primenu u elektronskim uređajima

Deo 0: Smernice za korisnike IEC standarda 917

IEC/TC 49 PIEZOELEKTRIČNI UREĐAJI

– IEC 679-3 (I izdanje, 1989)

Oscilatori kontrolisani kristalom kvarca
Deo 3: Standardni oblici i izvodi priključaka

IEC/TC 50 OSNOVNA KLIMATSKA I MEHANIČKA ISPITIVANJA

– IEC 68-2-58 (I izdanje, 1989)

Ispitivanje uticaja okoline

Deo 2: Postupci – Postupak Td: Zemljivost, otpornost prema rastvaranju metalizacije i prema toploti lemljenja površinski montiranih komponenti (SMD)

– IEC 68-2-57 (I izdanje, 1989)

Ispitivanje uticaja okoline

Deo 2: Metode ispitivanja: Postupak Ff: Vibracije – Metoda proteklog vremena

– IEC 68-2-18 (I izdanje, 1989)

Ispitivanje uticaja okoline

Deo 2: Postupci – Postupak R i smernice – Voda

– IEC/TD 68-2-60 (1989)

Ispitivanje uticaja okoline

Deo 2: Postupci: Postupak Ke: Ispitivanje korozije u veštačkoj atmosferi zagađenoj sa veoma niskom koncentracijom gasa (gasova)

– IEC 695-4 (I izdanje, 1989)

Ispitivanje opasnosti od požara

Deo 4: Terminologija koja se odnosi na ispitivanje zapaljivosti

IEC/TC 52 ŠTAMPANA KOLA

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 249-2-14 (1988)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 249-2-9/10/11/12 (1987)

– Izmena br. 2 (1989) (koja obuhvata i Izmenu br. 1 (1984) IEC standarda 249-1 (1982))

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 326-4 (1980)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 249-2-1/2/6 (1985) i 249-2-3/4/5/7 (1987)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 326-5 (1980)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 326-7 (1981)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 326-8 (1981)

IEC/TC 55 ŽICE ZA NAMOTAJE

– IEC 264-2-1 (I izdanje, 1989)

Pakovanje žica za namotaje za isporuku

Deo 2: Cilindrični kalemovi za isporuku

Odeljak jedan – Osnovne dimenzije

– IEC 264-3-1 (I izdanje, 1989)

Pakovanje žica za namotaje

Deo 3: Kalemovi za isporuku konusnog oblika

Odeljak jedan: Osnovne dimenzije

– IEC 264-4-1 (I izdanje, 1989)

Pakovanje žica za namotaje

Deo 4: Metode ispitivanja

Odeljak jedan: Kalemovi za isporuku (načinjeni) od termoplastičnih materijala

IEC/TC 56 POUZDANOST

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 605-4 (1986)

– IEC 1014 (I izdanje, 1989)

Programi za povećanje pouzdanosti

IEC/TC 57 DALJINSKO VOĐENJE, DALJINSKA ZAŠTITA I TELEKOMUNIKACIJE U ELEKTROENERGETSKOM SISTEMU

IEC 353 (II izdanje, 1989)

VF zapreke za energetske sisteme

– IEC 870-1-2 (I izdanje, 1989)

Oprema i sistemi za daljinsko upravljanje

Deo 1: Opšta razmatranja

Odeljak dva – Smernice za specifikacije

IEC/TC 59 FUNKCIJALNOST ELEKTRIČNIH APARATA ZA DOMAĆINSTVO

– IEC 704-2-5 (I izdanje, 1989)

Ispitivanje za određivanje buke koju proizvode električni aparati za domaćinstvo i slične svrhe

Deo 2: Posebni zahtevi za termoakumulacione peći

– IEC 985 (I izdanje, 1989)

Metode merenja strogosti čebanja na programu za vunu električnih mašina za pranje rublja

IEC/TC 61 BEZBEDNOST ELEKTRIČNIH APARATA ZA DOMAĆINSTVO

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 335-2-11 (1984)

– IEC 335-2-55 (I izdanje, 1989)

Bezbednost električnih aparata za domaćinstvo i slične svrhe

Deo 2: Posebni zahtevi za električne aparate koji se upotrebljavaju u akvarijumima i baštenskim bazenima

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 335-2-14 (1984)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 335-2-17 (1987)

– IEC 335-2-21 (III izdanje, 1989)

Bezbednost električnih aparata za domaćinstvo

Deo 2: Posebni zahtevi za akumulacione zagrevače vode

– Izmena br. 2 (1989) IEC standarda 335-2-2 (1983)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 335-2-3 (1986)

– Izmena br. 2 (1989) IEC standarda 335-2-4 (1984)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 335-2-5 (1984)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 335-2-25 (1988)

IEC/TC 62 ELEKTROMEDICINSKI UREĐAJI I OPREMA

– IEC 613 (II izdanje, 1989)

Električne, termičke karakteristike i karakteristike opterećenja obrtnog anode cevi za X-zračenje za medicinsku dijagnostiku

Električni uređaji u medicini

Deo 2: Posebni zahtevi za bezbednost daljinski upravljenih i automatski pokretanih uređaja sa izvorom gamma zračenja za radioterapiju

– IEC 976 (I izdanje, 1989)

Električni uređaji u medicini

Medicinski akceleratori elektrona – Funkcionalne karakteristike

– IEC 977 (I izdanje, 1989)

Električni uređaji u medicini

Medicinski akceleratori elektrona u opsegu 1 MeV do 50 MeV

Smernice za merenje funkcionalnih karakteristika

– IEC 601–2–16 (I izdanje, 1989)

Medicinska električna oprema

Deo 2: Posebni zahtevi za bezbednost opreme za hemodijalizu

– IEC 601–2–14 (I izdanje, 1989)

Medicinska električna oprema

Deo 2: Posebni zahtevi za bezbednost za opremu za elektrokonvulzivnu terapiju

– IEC 601–2–13 (I izdanje, 1989)

Električna medicinska oprema

Deo 2: Posebni zahtevi za bezbednost uređaja za anesteziju

IEC/TC 64 ELEKTRIČNE INSTALACIJE U ZGRADAMA

– Izmeba br. 1 (1989) IEC standarda 364–5–53 (1986)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 364–5–537 (1981)

IEC/TC 65 MERENJE I UPRAVLJANJE U INDUSTRIJSKIM PROCESIMA

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 584–2 (1984)

– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 584–1 (1977)

– IEC 534–2–4 (I izdanje, 1989)

Regulacioni ventili za industrijske procese

Deo 2: Kapacitet protoka

Odeljak četiri – Karakteristike protoka i koeficijent opsega regulacije

– IEC 584–3 (I izdanje, 1989)

Termoparovi

Deo 3: Producni i kompenzacioni kablovi – Dopuštena odstupanja i sistem označavanja

– IEC 955 (I izdanje, 1989)

Magistrala podataka tipa C (PROWAY C) za sisteme sa distribuiranim upravljanjem procesima

IEC/TC 68 MAGNETNE LEGURE I ČELICI

– IEC 404–8–5 (I izdanje, 1989)

Zahtevi za pojedinačne materijale

Odeljak pet – Zahtevi za čelične limove i trake sa specifičnim mehaničkim karakteristikama i magnetnom permeabilnošću

IEC/TC 70 STEPENI ZAŠTITE POMOĆU KUĆIŠTA

– IEC 529 (II izdanje, 1989)

Stepeni zaštite ostvareni pomoću zaštitnih kućišta (IP oznaka)

IEC/TC 72 AUTOMATSKA REGULACIJA ELEKTRIČNIH APARATA ZA DOMAĆINSTVO

– IEC 730–2–1 (I izdanje, 1989)

Uređaji za automatsko upravljanje koji se koriste u domaćinstvima i sl.

Deo 2: Posebni zahtevi za električne uređaje za automatsko upravljanje električnim aparatima za domaćinstvo

IEC/TC 73 STRUJE KRATKOG SPOJA I NJIHOSA TEHNIČKA I MEHANIČKA DEJSTVA

– IEC 781 (I izdanje, 1989)

Uputstvo za proračun struja kratkog spoja u niskonaponskim radialnim sistemima

IEC/TC 79 ALARMNI SISTEMI

– IEC 839–1–4 (I izdanje, 1989)

Alarmni sistemi

Deo 1: Opšti zahtevi

Odeljak četiri – Opšta pravila

IEC/TC 82 SUNČEVI FOTONAPONSKI ENERGETSKI SISTEMI

– IEC 904–2 (I izdanje, 1989)

Fotonaponski uređaji

Deo 2: Zahtevi za referentne sunčane celije

– IEC 904–3 (I izdanje, 1989)

Fotonaponski uređaji

Deo 3: Principi merenja zemaljskih fotonaponskih (PV) sunčevih uređaja

Spektralni podaci iradijacije

IEC/TC 84	UREĐAJI I SISTEMI U OBLASTI AUDIO, VIDEO I AUDIOVIZUELNE TEHNIKE	Električne ograde Zahtevi za bezbednost električnih ograda koje se napajaju iz mreže – IEC 1011-1 (I izdanje, 1989)
	– Izmena br. 2 (1989) (koja obuhvata i Izmenu br. 1, 1988) IEC standarda 574-10 (1983)	
	– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 268-11 (1987)	
IEC/TC 86	OPTIČKA VLAKNA	Električne ograde Zahtevi za bezbednost električnih ograda koje se napajaju iz akumulatora koji se mogu povezati na napojnu mrežu
	– IEC 794-2 (II izdanje, 1989)	
	Optički kablovi	
	Deo 2: Standard proizvoda	
	– IEC 874-2 (I izdanje, 1989) QC 210100	
	Konektori za optička vlakna i kablove	
	Deo 2: Standard podvrste	
	Optički konektor tipa F-SMA	
CISPR	SPECIJALNI MEĐUNARODNI KOMITET ZA RADIO-SMETNJE	MERENJE I UPRAVLJANJE INDUSTRIJSKIM PROCESIMA
	– Izmena br. 3 (1989) (koja obuhvata i Izmenu br. 1 i br. 2 (1983/ 8) IEC standarda CISPR 10 (1981)	– IEC 770-2 (I izdanje, 1989)
	– Izmena br. 2 (1989) (koja obuhvata i Izmenu br. 1, 1987) IEC standarda CISPR 14 (1985)	Transmiteri koji se koriste u sistemima upravljanja industrijskim procesima
	– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda CISPR 15 (1985)	Deo 2: Uputstvo za inspekciju i komadna ispitivanja
UPUTSTVO 102	(III izdanje, 1989) Elektronski sastavni delovi	– IEC 534-7 (I izdanje, 1989)
	Strukture standarda (specifikacija) za ocenjivanje kvaliteta (potvrda tipa i potvrda sposobnosti)	Regulacioni ventili za procesnu industriju
UPUTSTVO 104	(1984): Izmena br. 1 (1989)	Deo 7: Upitnik za definisanje karakteristika regulacionih ventila
UPUTSTVO 106	(I izdanje, 1989): Uputstvo za utvrđivanje uslova okoline za naznačene karakteristike opreme	ISO/IEC JTC 1
UPUTSTVO 107	(I izdanje, 1989): Elektromagnetska kompatibilnost	SC 1 TERMINI I DEFINICIJE
	Smernice za izradu prednacrt standarda iz oblasti elektromagnetske kompatibilnosti	– ISO/IEC 2382-7 (II izdanje, 1989) Informaciona tehnologija. Rečnik.
IEC/TC 21	AKUMULATORI	Deo 07: Programiranje računara
	– Izmena br. 1 (1989) IEC standarda 622 (1988)	SC 6 PRENOS PODATAKA, KOMUNIKACIJE I RAZMENA INFORMACIJA IZMEĐU RAČUNARSKIH SISTEMA
	– IEC 285/1 (I izdanje, 1989)	– ISO/IEC 8073 (II izdanje, 1989), Dopuna 2 (1989) Sistemi za obradu informacija. Međusobno povezivanje otvorenih sistema. Specifikacija transportnog protokola, sa uspostavljanjem veze
	Alkalni akumulatori	– ISO/IEC 8881 (I izdanje, 1989) Sistemi za obradu informacija. Komunikacija podacima Upotreba X.25 protokola paketskog sloja u lokalnim mrežama za podatke
	Cilindrični hermetični Ni-Cd akumulatori za stalno punjenje na višim temperaturama	
IEC/TC 61	BEZBEDNOST ELEKTRIČNIH APPARATA ZA DOMAĆINSTVO	SC 11 MEDIJUMI ZA ČUVANJE I RAZMENU
	– IEC 335-2-57 (I izdanje, 1989)	– ISO/IEC 9529-1 (I izdanje, 1989) Sistemi za obradu informacija. Razmena podataka na savitljivim diskovima u uložnicama veličine 90 mm upotrebom modifikovane frekvencijske modulacije zapisivanjem pri 15916 ftprad, na 80 staza sa svake strane
	Bezbednost električnih aparata za domaćinstvo i sličnu upotrebu	Deo 1: Fizičke i magnetske karakteristike i mere
	Deo 2: Posebni zahtevi za aparate za pravljenje sladoleda sa ugrađenim motor-kompresorom	– ISO/IEC 9529-2 (I izdanje, 1989) Deo 2: Format staze
	– IEC 1011 (I izdanje, 1989)	SC 17 IDENTIFIKACIONE I FINANSIJSKE KARTICE
		– ISO/IEC 7816-3 (I izdanje, 1989)

Identifikacione kartice. Kartice sa integrisanim kolom (kolima) sa kontaktima

Deo 3: Elektronski signali i protokoli za prenošenje

SC 18 SISTEMI ZA ORBADU TEKSTA I KANCELARIJSKI SISTEMI

– ISO/IEC 9066-1 (I izdanje, 1989)

Sistemi za obradu informacija. Prenošenje teksta. Povuzan prenos

Deo 1: Model i definicija servisa

– ISO/IEC 9066-2 (I izdanje, 1989)

Sistemi za obradu informacija. Prenošenje teksta. Povuzan prenos

Deo 2: Specifikacija protokola

– ISO/IEC 9072-1 (I izdanje, 1989)

Sistemi za obradu informacija. Prenošenje teksta. Datinjsko upravljanje

Deo 1: Model, označavanje i definicija servisa

– ISO/IEC 9072-2 (I izdanje, 1989)

Sistemi za obradu informacija. Prenošenje teksta. Datinjsko upravljanje

Deo 2: Specifikacija protokola

SC 21 PRETRAŽIVANJE, PRENOS I UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA KOD MEĐUSOBNOG POVEZIVANJA OTVORENIH SISTEMA (OSI)

– ISO/IEC 7498-4 (I izdanje, 1989)

Sistemi za obradu informacija. Međusobno povezivanje otvorenih sistema. Osnovni referentni model.

Deo 4: Aspekti OSI upravljanja

– ISO/IEC 9545 (I izdanje, 1989)

Informaciona tehnologija. Međusobno povezivanje otvorenih sistema. Struktura sloja aplikacije

– ISO/IEC TR 9571 (I izdanje, 1989)

Informaciona tehnologija. Međusobno povezivanje otvorenih sistema. Lotos formalni opis sesijskog servisa

– ISO/IEC TR 9572 (I izdanje, 1989)

Informaciona tehnologija. Međusobno povezivanje otvorenih sistema. Lotos formalni opis sesijskog protokola

SC 23 MEDIJUM ZA ČUVANJE I RAZMENU PODATAKA

– ISO/IEC 10149 (I izdanje, 1989)

Informaciona tehnologija. Razmena podataka na optičkim diskovima sa čitačkom memorijom dimenzija 120 mm

SC 25 MEĐUSOBNO POVEZIVANJE UREĐAJA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

– ISO/IEC TR 907 (I izdanje, 1989)

Uputstvo za projektovanje i izgradnju lokalnih mreža CSMA/CD 10 Mbit/s u osnovnom opsegu

SC 27 ISO/IEC 9797 (I izdanje, 1989)

Tehnika zaštite podataka. Mechanizam integriteta podataka korišćenjem kriptografske funkcije u blokovima koja koristi algoritam za šifrovanje u blokovima

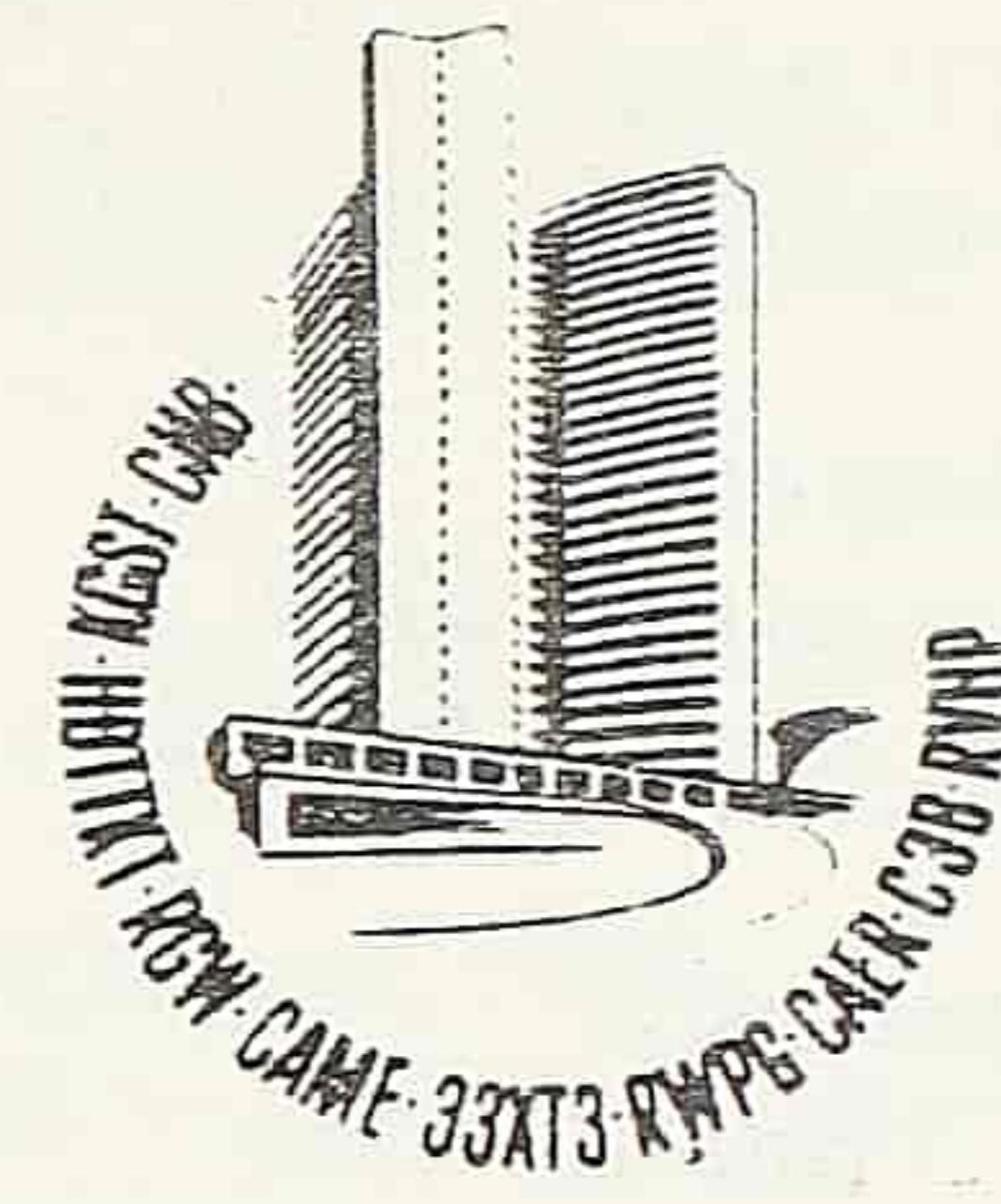
DOKUMENTACIJA SEV

Saradnja između SFRJ i SEV u oblasti standardizacije uspostavljena je 1974. godine i odvija se u skladu sa Sporazumom između vlade SFRJ i SEV o učešću predstavnika SFRJ u radu organa SEV.

Savezno izvršno veće je za nosioca saradnje imenovalo Savezni zavod za standardizaciju.

Nacrti standarda SEV i drugi propisi iz oblasti standardizacije pripremaju se u radnim telima organa SEV зависно od tematike i u radnim telima stalne komisije SEV za saradnju u oblasti standardizacije, koja sve standarde donosi.

Zavod će u ovoj rubrici objavljivati naslove jednog dela primljene dokumentacije SEV, a potpuni uvid u fond i kopije standarda mogu se dobiti u Odesku za INDOK poslove Saveznog zavoda za standardizaciju.

ST SEV 783-88 Podnožja za sijalice. Tipovi, osnovne i priključne mere

ST SEV 6300-88 Elementi za pričvršćivanje. Terminologija i nomenklatura

ST SEV 6411-88 Uređaj za vuču vagona za kolosek širine 1435 mm

ST SEV 6542-88 Kombajni. Metode za ispitivanje

ST SEV 6530-88 Stočna hrana. Termini i definicije

ST SEV 6527-88 Zaštita na radu. Mešavine gasova i para sa vazduhom. Metode za određivanje koncentracije za širenje plamena

ST SEV 6557-88 Bezbednost. Uređaji za proizvodnju acetilena. Pravila za prijem i metode za ispitivanje

ST SEV 4389-88 Ose vagona za koloseke širine 1435 mm i 1520 mm. Tehnički zahtevi i metode za ispitivanje

ST SEV 6552-88 Građevinske mašine i oprema. Ergonomski zahtevi za sedišta

ST SEV 6548-88 Zaštita na radu. Poljoprivredni i šumski traktori i mašine. Metode za merenje spoljne buke prilikom rada

ST SEV 6528-88 Vrata, drvena. Metode za određivanje propustljivosti vode

ST SEV 6437-88 Vatrostalni materijali magnezitni i dolomitni. Određivanje silicijumdioksida gravimetrijskom, fotometrijskom i metodom atomske apsorpcije

ST SEV 2087-88 Tehnički uslovi za izvoz računara i tehničkih sredstava. Sadržaj i oblik dokumenata

ST SEV 1616-88 Električni aparati za domaćinstvo. Frižideri i zamrzivači hrane. Zahtevi u odnosu na bezbednost i metode za ispitivanje

ST SEV 1407-88 Sigurnost građevinskih konstrukcija Opterećenja i dejstva. Opšte odredbe

ST SEV 6388-88 Organski hemijski proizvodi. Metode za određivanje kiselosti i alkalnosti

ST SEV 6385-88 Amonijak tečni, tehnički. Određivanje sadržaja ugljendioksida titrimetrijskom metodom

ST SEV 3221-88 Mikrografija. Kutije za mikrofilmove u rolni. Mere i tehnički zahtevi

ST SEV 2403-88 Drumska vozila. Vučni uređaj sa kuglom, za karavane i luke prikolice. Osnovne mere

ST SEV 1827-88 Centrifuge za dehidraciju proizvoda dobijenih obogaćivanjem uglja. Tipovi, osnovni parametri i tehnički zahtevi

ST SEV 750-88 Čvrsto gorivo. Oznake za analitičke pokazatelje i formule za preračunavanje rezultata analiza različitih stanja goriva

ST SEV 6445—88	Zaštita od korozije. Metali, legure i metalni premazi. Ocenja se dejstvo korozije metalografskom metodom	ST SEV 6428—88	Zglobni ležaji sa širokim unutrašnjim prstenom
ST SEV 6522—88	Šećer. Određivanje neto mase	ST SEV 1805—88	Prijemnici za pomorske službe radio-veze. Parametri, opšti tehnički zahtevi i metode za merenje
ST SEV 6524—88	Šećer. Određivanje izgleda, mirisa, ukusa i čistoće rastvora	ST SEV 6387—88	Amonijak tečni, tehnički. Određivanje sadržaja ulja fotometrijskom metodom
ST SEV 6479—88	Nameštaj, kućni. Funkcionalne mere za stolove	ST SEV 6672—89	Glodala, testerasta, od brzoreznog čelika. Tehnički zahtevi

KALENDAR ZASEDANJA ISO

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

U ovoj rubrici objavljujemo nova zasedanja i planirana zasedanja, prema informacijama iz Biltena ISO koja u prethodnim biltenima „Standardizacija“ nisu objavljena.

Planirana zasedanja označena su znakom *. Datum i mesta zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju svoje stručnjake na neko od ovih zasedanja treba da se obrate Saveznom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava.

Za učešće na zasedanju ISO potrebno je pismeno ovlašćenje Saveznog zavoda za standardizaciju, pošto je SZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

April/Maj

28—1	Tokio	*TC 70/SC 5	— Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Specijalni zahtevi
30—2	Geitsburg	TC 57/SC 1	— Metrologija i karakteristike površina. Instrumenti i uređaji za merenje hrapavosti površina
	Stokholm	*TC 10/SC 10	— Tehnički crteži. Simboli za tehničku dokumentaciju proizvoda (tpd)
	Švedska	**TC 173/SC 1	— Tehnička pomagala za nesposobne i hendikepirane osobe. Stolice na tokovima


Maj

2—4	Geitsburg	TC 57/SC 4	— Metrologija i karakteristike površina. Geometrijski parametri površina
7	Geitsburg	TC 57/SC 2	— Metrologija i karakteristike površina. Uzorci za upoređivanje hrapavosti i uređaji za kalibraciju instrumenata
8—9	Frankfurt	*TC 22/SC 14	— Drumska vozila. Spoljna oprema
8—9	Geitsburg	TC 57/SC 3	— Metrologija i karakteristike površina. Instrumenti i uređaji za merenje neravnina, nelinearnosti, centričnosti i cilindričnosti

9–10	Frankfurt	TC 39/SC 3	– Mašine alatke. Modularne jedinice za mašine alatke
10–11	Geitsburg	TC 57	– Metrologija i karakteristike površina
10–11	Orlando	TC 68/SC 4	– Bankarstvo i srodne finansijske delatnosti. Garancije
11	Oslo	** TC 59	– Građenje
11–12	Diseldorf	** TC 130	– Grafička industrija
14	London	*TC 23/SC 14	– Traktori i mašine za poljoprivredu i šumarstvo. Komande, simboli ili ostali pokazivači i uputstvo za korišćenje
14–15	Pariz	*TC 59/SC 8	– Građenje. Proizvodi za spajanje
14–15	Ženeva	*DEVCO	– Komitet za razvoj
14–17	Pariz	TC 46/SC 9	– Informacije i dokumentacija. Predstavljanje, identifikacija i opis dokumentata
14–17	Pariz	*ISO/IEC JTC 1/SC 18	– Informaciona tehnologija. Sistemi za obradu teksta i kancelarijski sistemi
14–18	Rotterdam	*TC 43	– Akustika
14–18	Pariz	**TC 46/SC 2	– Informacije i dokumentacija. Konverzija pisanih jezika
15	London	*TC 23/SC 15	– Traktori i mašine za poljoprivredu i šumarstvo. Šumska mehanizacija
15–17	Francuska	**TC 22/SC 3	– Drumska vozila. Eektrične veze
15–18	Milano	*TC 17/SC 19	– Čelik. Zahtevi u odnosu na kvalitet čeličnih cevi
15–18	Keln	*TC 20/SC 3	– Aeronautika i kosmonautika. Termini i simboli za dinamiku leta
16–18	London	*TC 23/SC 3	– Traktori i mašine za poljoprivredu i šumarstvo. Sigurnost i udobnost vozača
16–18	Esen	*TC 193	– Prirodni gas
17	Port Elizabeth (SAD)	*TC 104/SC 4	– Kontejneri za transport robe. Identifikacija i komunikacije
17–18	Rotterdam	*TC 43/SC 1	– Akustika. Buka
17–18	Rotterdam	TC 138/SC 4	– Plastične cevi, spojni elementi i ventili za transport fluida. Cevi i fitinzi za snabdevanje domaćinstava gasom
21–22	Helsinki	*TC 96/SC 1	– Dizalice. Postupci konstruisanja
21–22	Helsinki	*TC 96/SC 2	– Dizalice. Terminologija
21–25	Madrid	TC 17/SC 1	– Čelik. Metode za određivanje hemijskog sastava
22–23	Ženeva	*Izvršni odbor	– Izvršni odbor
23–24	Helsinki	*TC 96/SC 7	– Dizalice. Toranjske dizalice
23–24	Helsinki	*TC 96/SC 8	– Dizalice. Portalne dizalice
23–25	Sao Paolo	*TC 20/SC 9	– Aeronautika i kosmonautika. Vazduhoplovno prevoženje tereta i oprema na zemlji
23–25	Hag	*TC 38/SC 21	– Tekstil. Geotekstil
24–25	Moskva	*TC 85/SC 2	– Nuklearna energija. Zaštita od radijacije
24–25	Helsinki	*TC 96/SC 5	– Dizalice. Korišćenje, funkcionisanje i održavanje
25	Helsinki	*TC 96/SC 4	– Dizalice. Metode za ispitivanje
25	Mančester	*TC 138/SC 6	– Plastične cevi, spojni elementi i ventili za transport fluida. Ojačane cevi i fitinzi za sve primene
28	Helsinki	*TC 107/SC 7	– Metalne i druge neorganske prevlake. Ispitivanje korozije
28–29	Helsinki	*TC 96/SC 2	– Dizalice. Pokretne dizalice
28–30	Cirih	*TC 21/SC 3	– Vatrogasna oprema. Otkrivanje požara i alarmni sistemi
29	Helsinki	*TC 107/SC 8	– Metalne i druge neorganske prevlake. Hemijske prevlake
29–30	Helsinki	*TC 107/SC 3	– Metalne i druge neorganske prevlake. Elektrolitičke prevlake

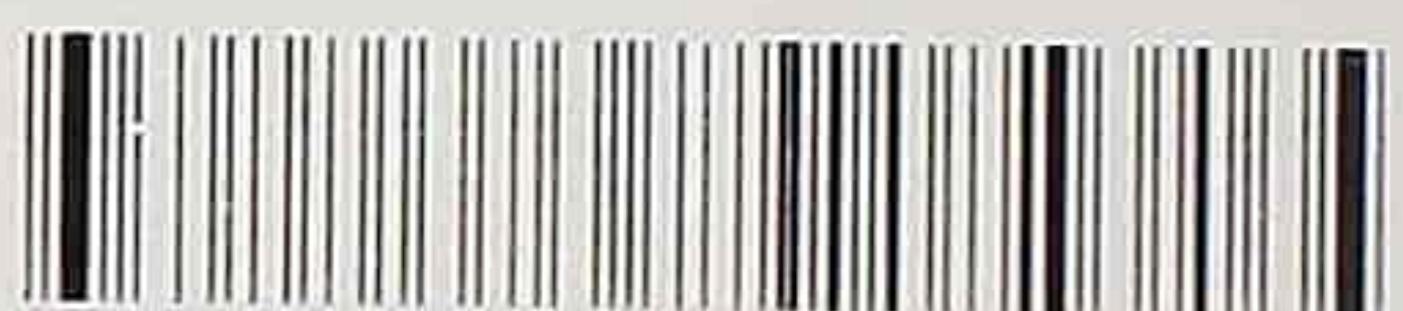

41

428/1990

700038928, 1/3

COBIS